

Quickscan Omgevingswet gebieds- en soortbescherming

**Landgoederen 't Medler en de Wiersse
Waterschap Rijn en IJssel**

3 juli 2024 - Internal

Contactpersoon

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 220
3800 AE Amersfoort
Nederland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Leeswijzer	6
2	Projectgebied en ingreep	7
2.1	Ligging	7
2.2	Voorgenomen werkzaamheden	8
2.3	Afbakening effecten	9
3	Gebiedsbescherming	12
3.1	Methode	12
3.2	Ligging	12
3.3	Effecten	13
3.4	Deelconclusie gebiedsbescherming	13
4	Aanwezigheid beschermde soorten	14
4.1	Methode	14
4.2	Aanwezigheid beschermde soorten	14
4.3	Effectbeschrijving	21
4.4	Toetsing	23
4.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	23
4.4.2	Overtreding verbodsbepalingen	23
4.4.3	Rode lijstsoorten	24
4.4.4	Zorgplicht	25
4.5	Vervolgstappen	26
4.5.1	Zorgplichtmaatregelen	26
4.5.2	Mitigerende maatregelen	26
4.5.3	Soortgericht onderzoek	26
4.6	Wanneer bomenkap wél plaats gaat vinden	28
4.7	Deelconclusie soortbescherming	28
5	Natuurnetwerk Nederland	30
5.1	Methode	30
5.2	Ligging	30

5.3	Effecten	30
5.3.1	Oppervlakteverlies en versnippering	32
5.3.2	Kenmerken en waarden	32
5.4	Conclusie	32
6	Conclusie	33
6.1	Natura 2000	33
6.2	Soortenbescherming	33
6.3	Natuurnetwerk Nederland	33
Colofon		66

Samenvatting

Waterschap Rijn en IJssel en Landgoederen 't Medler en de Wiersse zijn voornemens werkzaamheden te verrichten aan de watergangen ter herstel van de natte natuur in en rondom de landgoederen. Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden zoals opgenomen in de Omgevingswet. Onderliggende rapport bevat een Quicksan, bestaande uit een bureaustudie en veldbezoek. Hierin zijn eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden in beeld gebracht en worden de benodigde vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet uitgelicht.

Natura 2000

Effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen niet worden uitgesloten voor een aantal stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Deze gebieden bevinden zich binnen een afstand van 25 km van het projectgebied. Het is noodzakelijk om een meer uitgebreide aanvullende toetsing in de vorm van een AERISUS berekening te doen. Indien uit de AERISUS berekening blijkt dat er sprake is van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden dienen nadere vervolgstappen genomen te worden zoals een voortoets en Passende beoordeling.

Soortenbescherming

Als gevolg van de werkzaamheden treden mogelijk negatieve effecten op voor algemene broedvogels, grote gele kwikstaart, vleermuizen, kleine marterachtigen, steenmarter, grote bosmuis, hazelworm, ringslang, boomkikker, poelkikker, kamsalamander, grote modderkruiper, kleine ijsvogelvinder en teunisbloempijlstaart.

Zorgplichtmaatregelen moeten genomen worden voor algemene broedvogels en vleermuizen (vliegroutes). Mitigerende maatregelen moeten genomen worden voor ringslang. Voor deze soorten is er dan mogelijk geen sprake van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet en hoeft er geen nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Wanneer mitigerende maatregelen niet zodanig uitgevoerd kunnen als beschreven dan is er soortgericht onderzoek nodig naar de desbetreffende soorten.

Soortgericht onderzoek is benodigd voor de soorten kleine marterachtigen, steenmarter, grote bosmuis, hazelworm, boomkikker, poelkikker, kamsalamander, grote modderkruiper, kleine ijsvogelvinder en teunisbloempijlstaart en eventueel soorten waarbij met mitigerende maatregelen niet voldoende uitgevoerd kunnen worden en er alsnog sprake is van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet.

In het projectgebied kunnen algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën voorkomen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in de provincie Gelderland maar ook de zorgplicht.

Natuurnetwerk Nederland

De werkzaamheden in landgoederen 't Medler en de Wiersse zorgen niet voor oppervlakteverlies van GNN. Doordat de Baakse beek vervangen wordt door een natuurlijker beekstelsel is er sprake van ontsnippering. Daarnaast zorgt het verondiepen ook voor een kans voor ontwikkeling van nat schraalland in de omgeving en samen met het aanleggen van een slenk ook voor migratiemogelijkheden van reptielen en amfibieën die gebaat zijn bij nat schraalland en natuurlijke beeksystemen (natuurvriendelijke oevers). Als gevolg van de werkzaamheden is er geen sprake van afbreuk van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. De ontwikkelingen dragen hier juist aan bij aan een positieve ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden en een impuls voor de "natte natuur" in landgoederen zone Ruurlo – Vorden. Er is geen verder onderzoek benodigd naar NNN.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het waterschap Rijn en IJssel heeft het voornemen om bij Landgoederen 't Medler en de Wiersse werkzaamheden te verrichten aan de watergangen ter herstel van de natte natuur in en rondom de landgoederen. De landgoederen liggen tussen de plaatsen Vorden en Ruurlo in de gemeente Bronckhorst in Gelderland (Figuur 1-1).

Figuur 1-1 Ligging projectgebieden.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het projectgebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een projectbeschrijving. Hieruit volgt een korte afbakening van effecten met bijbehorende reikwijdte. Hoofdstuk 3 betreft de Natura 2000-gebieden, hierin is een beschrijving van de ligging en effecten op Natura 2000-gebieden opgenomen. Hoofdstuk 4 geeft de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten binnen de reikwijdte van effecten evenals de effectbeschrijving en toetsing. In hoofdstuk 5 is beschreven waar het NNN is gelegen en of sprake is van negatieve effecten. Tot slot zijn in hoofdstuk 6 de conclusie en bijbehorende vervolgstappen beschreven.

Bijlage A betreft een beschrijving van het wettelijk kader van soortbescherming. Bijlage B betreft een beschrijving van het wettelijke kader van gebiedsbescherming. Bijlage C betreft een beschrijving van het wettelijke kader NNN. Bijlage D betreft een figuur en uitleg van de bodemsamenstelling van het projectgebied en Bijlage D bevat een impressie van het gebied.

2 Projectgebied en ingreep

2.1 Ligging

Landgoed 't Medler bestaat totaal uit 300 hectare grond met een hoofdgebouw met bijgebouwen. Ongeveer 200 hectare is landbouwgrond en 100 hectare bos/natuur met bosschages, waterpartijen, lanen etc. Het landgoed wordt doorsneden door de Baakse beek. De ligging van de werkzaamheden bevinden zich op Landgoed 't Medler vooral langs de Baakse beek. De omgeving van de Baakse beek bestaat uit intensief beheerde graslanden, bomenrijen aan 1 of aan beide kanten van de beek, en droog en vochtig productiebos.

Landgoed de Wiersse bestaat uit 305 hectare grond met een hoofdgebouw met bijgebouwen. Landgoed de Wiersse heeft 16 hectare aan tuin en een landschapspark van 32 hectare. Omliggend liggen landbouwgronden, boerderijen met erven, lanen, singels, bosschages, waterpartijen en bos. De Baakse beek snijdt het landgoed doormidden (Figuur 2-1). De werkzaamheden op Landgoed de Wiersse bevinden zich meer verspreid op het landgoed. De omgeving van de werkzaamheden bestaat uit droog en vochtig productiebos, dennen-, eiken- en beukenbos, Rivier- en beek begeleidend bos en een laan.

Figuur 2-1 Ligging van de landgoederen 't Medler en de Wiersse.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden

De werkzaamheden bevinden zich vooral rond de Baakse beek en zijn ter bevordering van de “natte natuur” op de landgoederen. Op het landgoed 't Medler zijn de volgende werkzaamheden beoogd (Figuur 2-2):

- Het verondiepen van de Baakse beek
- Het aanleggen van een duiker
- Het verwijderen van een stuw, 2 elektrakasten en een gemaal

Voor deze beoogde werkzaamheden wordt er gegraven.

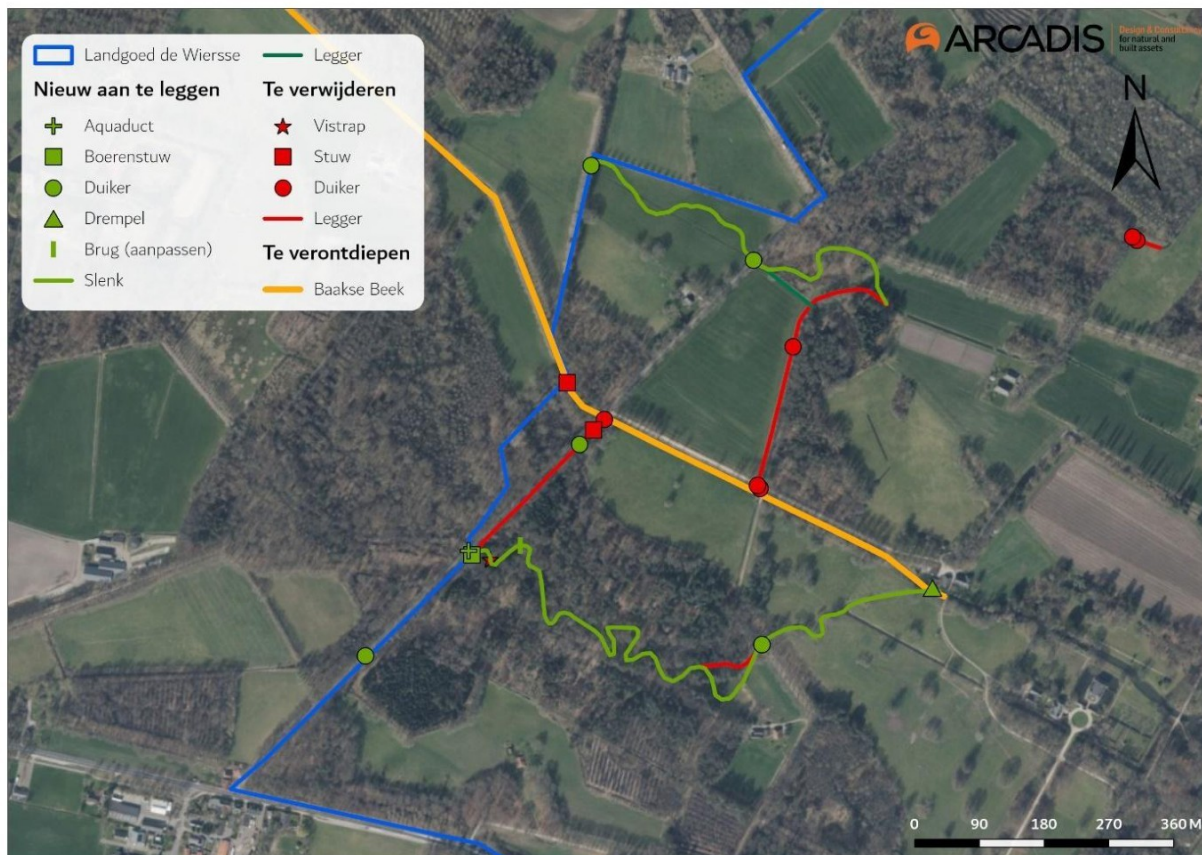

Figuur 2-2 Voorgenomen werkzaamheden op landgoed 't Medler.

Op het Landgoed de Wiersse zijn meerdere werkzaamheden beoogd (Figuur 2-3):

- Het verondiepen van de Baakse beek.
- Het aanleggen van een aquaduct, roostergoot, duikers, een drempel, slenken en leggerwatergangen.
- Het aanpassen van een brug.
- Het verwijderen van een viaduct, stuwen en duikers;
- Het dempen en/of verondiepen van leggerwatergangen;
- Het graven van leggerwatergangen

Voor deze werkzaamheden wordt er gegraven en gedempt.

Figuur 2-3 Voorgenomen werkzaamheden op Landgoed de Wiersse.

Bomenkap

In dit rapport wordt er uitgegaan van geen bomenkap voor de beoogde werkzaamheden. Indien dit in een latere fase wijzigd dient dit alsnog getoetst te worden.

Planning

De werkzaamheden gaan jaarrond plaatsvinden met focus op april t/m september. Dit kan betekenen dat in het najaar/ de winter er met sommige werkzaamheden verlichting noodzakelijk is.

2.3 Afbakening effecten

Op basis van de voorgenomen ingreep wordt ervan uitgegaan dat tijdelijke effecten optreden door kortdurende verstoringen tijdens de ingreep en permanente effecten doordat de situatie permanent veranderd is na de ingreep. Uitgangspunten zijn dat er niet wordt geheid en geen gebouwen gesloopt worden. De effecten van toepassing (tijdelijk of permanent) worden hieronder in subkoppen beschreven. Onderstaande effecten zijn gericht op gebieds- en soortbescherming. Voor soortbescherming zijn meegenomen: verstoring, vernietiging van verblijfplaatsen en doden en verwonden van individuen.

Aantasting en/of verlies van leefgebieden of groeiplaatsen

Onder (tijdelijke) aantasting of (permanent) verlies van leefgebieden of groeiplaatsen vallen de gevolgen van betreding, vergraving, et cetera, die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten. Het gaat in alle gevallen om een fysieke aantasting van groeiplaatsen of leefgebieden, wat ertoe kan leiden dat planten verdwijnen of dieren het leefgebied voor kortere of langere tijd verlaten, dat de reproductie achterblijft om een goede populatie in stand te houden of dat er een toename van sterfte plaatsvindt.

Effecten als gevolg van tijdelijke en permanente aantasting van leefgebied of groeiplaatsen kunnen optreden tijdens een groot deel van de mogelijke werkzaamheden. Deze worden zodoende meegenomen in de toets.

Doden of verwonden van individuen

Onder doden of verwonden vallen effecten door werkzaamheden op dieren met verwonding of doding ter gevolg. Het gaat hierbij in alle gevallen om directe, fysieke effecten op dieren. Doden of verwonden van dieren kan gebeuren wanneer materieel zich begeeft binnen het projectgebied. Ook kunnen verblijfplaatsen vernietigd worden terwijl dieren nog aanwezig zijn. Effecten als gevolg van doden of verwonden van diersoorten worden zodoende meegenomen in de toets.

Vernietiging van verblijfplaatsen

Onder vernietigen van verblijfplaatsen vallen effecten door de werkzaamheden op verblijfplaatsen met vernietiging tot gevolg. Vernietigen van verblijfplaatsen kan gebeuren op vele manieren wanneer materieel zich begeeft binnen het projectgebied. Onder andere bij graaf- en dempwerkzaamheden en kapwerkzaamheden.

Mechanische effecten

Onder mechanische effecten vallen effecten van werkzaamheden op plantensoorten waarbij planten worden vernietigd. Het gaat hierbij in alle gevallen om directe, fysieke effecten op planten. Deze effecten kunnen optreden wanneer materieel op het terrein aanwezig is en tijdens grondroerende activiteiten. Effecten als gevolg van mechanische effecten worden zodoende meegenomen in deze toets.

Verdroging of vernatting

Door vernatting of verdroging kan een gebied ongeschikt worden voor planten en dieren en zo leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en uiteindelijk de aanwezige habitat.

Verzuring en/ of vermesting

Stikstofdepositie kan leiden tot vermesting of verzuring van ecosystemen. De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen, duinen en heidevelden wordt gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstofdepositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft (vermesting). Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van plantensoorten. Hierdoor neemt de biodiversiteit af. Stikstofdepositie kan ook verzurend werken, waarbij bodem en grondwater chemisch van karakter veranderen en waardoor soorten en habitattypen, welke in basische, neutrale en zwak zure omstandigheden gedijen, kunnen verdwijnen. De oorspronkelijk aanwezige planten worden daarbij vrijwel geheel verdrongen en/of kunnen verdwijnen. Hierdoor ontstaat er een andere vegetatietype. Effecten als gevolg van de werkzaamheden kunnen op grote afstanden optreden. Bij een afstand van 25 kilometer of meer kunnen effecten als gevolg van stikstofdepositie op voorhand worden uitgesloten ([ABRvS 5 april 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1299](#)).

Verstoringsen

Verstoring door Geluid

Gedurende de werkzaamheden wordt geluid geproduceerd. Aangezien er niet geheeld gaat worden is het geproduceerde geluid beperkt. Het geproduceerde geluid kan mogelijk effecten hebben op met name vogelsoorten die voorkomen in de directe omgeving van het projectgebied. Mogelijke effecten als gevolg van geluidsverstoring kunnen niet op voorhand worden uitgesloten en worden meegenomen in de toets. Krijgsveld et al. (2008, 2022) heeft een literatuuronderzoek uitgevoerd naar het effect van aanwezigheid van mensen en recreatie op vogels. De variatie in waargenomen verstoringafstanden is voor veel soorten groot. Voor de huidige activiteit in open gebied wordt een worst case verstoringcontour van 500 meter aangehouden voor vogels. Voor andere soortgroepen zijn geen exacte verstoringafstanden bekend. Om deze reden wordt de afstand van 500 meter ook voor overige soortgroepen aangehouden.

Verstoring door Licht

Effecten door lichtverstoring kunnen optreden wanneer als gevolg van werkzaamheden sprake is van verhoogde lichtniveaus. De geplande werkzaamheden worden overdag uitgevoerd. Echter kan dit in het najaar/ de winter betekenen dat op sommige plekken van het projectgebied verlichting noodzakelijk is. Effecten als gevolg van verstoring door licht in de aanlegfase zijn niet op voorhand uit te sluiten. Deze worden zodoende verder meegenomen in de toets. Over het algemeen is de reikwijdte van de lichtbelasting minder groot dan die van verstoringen die optreden door geluid of visuele verstoringen. Voor worst-case wordt daarom ook 500 meter aangehouden voor lichtverstoring.

Verstoring als gevolg van visuele effecten

Effecten door visuele verstoring kunnen optreden wanneer in het kader van werkzaamheden sprake is van extra aanwezigheid van mensen op werktuigen. Net als bij geluid en licht geldt voor visuele verstoring dat dit kan leiden tot verstoring van diersoorten. Dit kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuele dieren, wat vervolgens ertoe kan leiden dat dieren het leefgebied voor kortere of langere tijd verlaten, dat de reproductie te ver achterblijft om een goede populatie in stand te houden of dat er een toename van sterfte plaatsvindt. Verstoring treedt gelijktijdig op met geluid- en lichtverstoring en is de specifieke oorsprong niet altijd goed te duiden. Hoewel er geen éénduidige reikwijdte van optische verstoring is, valt dit ruim binnen de contouren van verstoring door geluid. Bij een veld met open zicht kan visuele verstoring optreden tot 200 meter (Krijgsveld et al., 2022).

Verstoring als gevolg van trillingen

Net als bij geluid, licht en visuele verstoring geldt voor trillingen dat dit kan leiden tot verstoring van diersoorten. Dit kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuele dieren, wat vervolgens ertoe kan leiden dat dieren het leefgebied voor kortere of langere tijd verlaten, dat de reproductie te ver achterblijft om een goede populatie in stand te houden of dat er een toename van sterfte plaatsvindt. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Aangenomen wordt dat trilling een kleinere verstoringsafstand heeft dan geluidsverstoring. Trilling treden wel vaak samen op met geluidsverstoring en/of visuele verstoring. Voor verstoringen als gevolg van trillingen wordt een worst-case verstoringsafstand van 500 meter aangehouden.

Versnippering

Onder versnippering vallen effecten van werkzaamheden die het leefgebied van een planten- of diersoort in kleinere eenheden 'versnipperen' doordat deze gescheiden worden door een als habitat ongeschikt terrein of barrière. Dit geldt ook als in reeds versnipperd leefgebied met verspreid liggende habitatplekken, de isolatie van deze habitatplekken verder toeneemt of de oppervlakte van de plekken verder afneemt. Ook kunnen verblijfplaatsen vernietigd worden doordat foerageergebied niet meer bereikbaar is vanuit de verblijfplaats. In zo'n geval wordt door de versnippering een verblijfplaats ongeschikt.

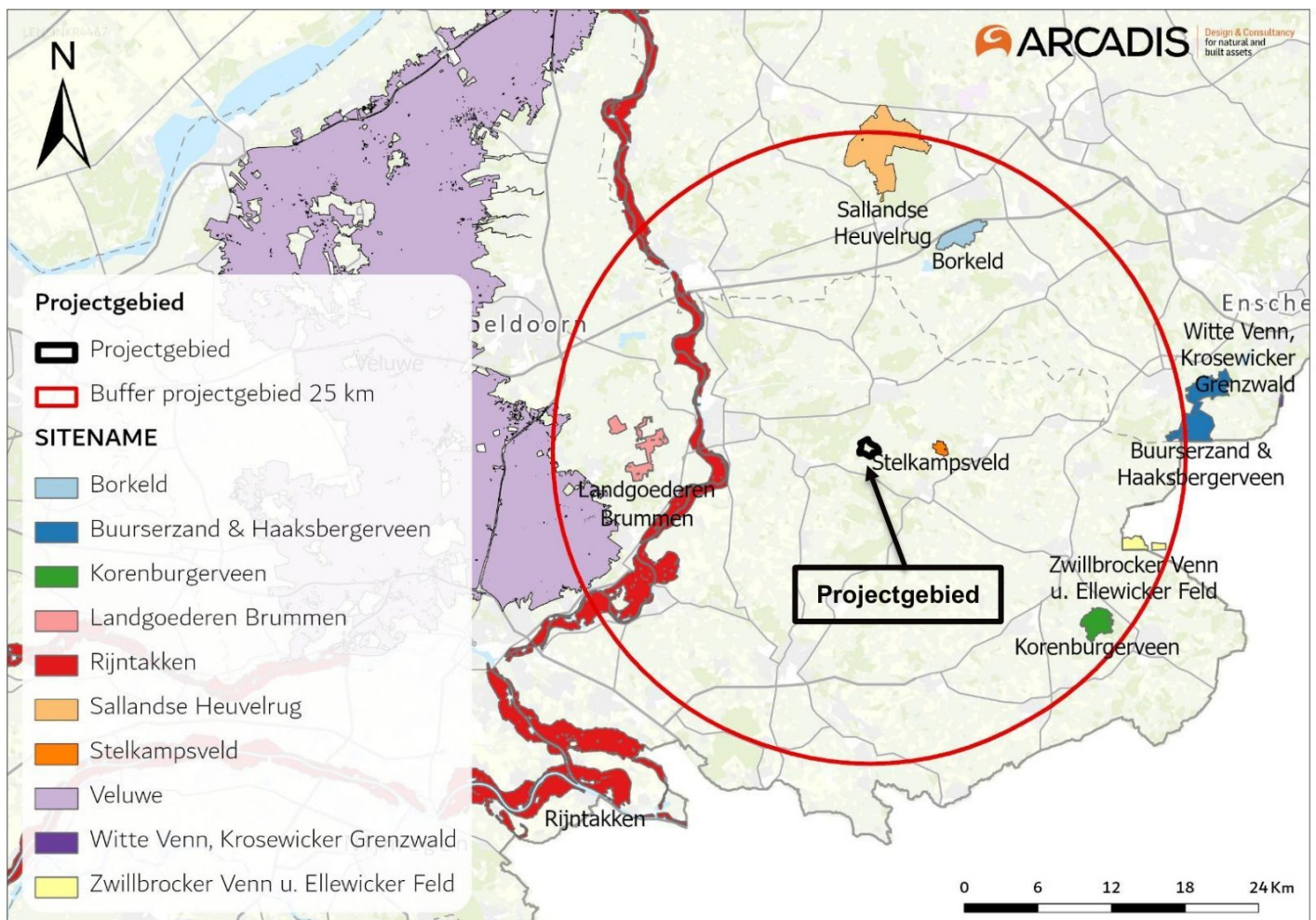
3 Gebiedsbescherming

3.1 Methode

Onder de Omgevingswet valt de bescherming van Natura 2000-gebieden. Het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A. Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en daarnaast de aard van de ingreep, is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

3.2 Ligging

De volgende Natura 2000-gebieden in de omgeving liggen binnen 25 kilometer afstand van het projectgebied (Figuur 3-1): Stelkampsveld (4km), Rijntakken (10km), Landgoed Brummen (15km), Borkeld (18,5km), Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld (18,5km), Korenburgerveen (19km), Veluwe (19,5km), Sallandse Heuvelrug (21km), Buurserzand & Haaksbergerveen (22km) en Witte Venn, Krosewicker Grenzwald (23,5km).

Figuur 3-1 Ligging projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden.

3.3 Effecten

Ruimtelijke ontwikkeling

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot effecten zoals aantasting en/of verlies van gebieden of groeiplaatsen, doden of verwonden van individuen en mechanische effecten. In de Natura 2000-gebieden vinden geen werkzaamheden plaats. Er is daarom geen sprake van ruimtebeslag in de Natura 2000-gebieden en dus geen sprake van deze effecten.

Verstoring

Voor verstoring wordt een contour aangehouden van circa 500 meter (geluid, licht en trillingen) en 200 meter (visueel). De Natura 2000-gebieden liggen buiten deze verstoringcontouren. Hierdoor zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen als gevolg van verstoring door geluid, licht, trillingen en optische prikkels op voorhand uitgesloten.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie, als gevolg van uitstoot tijdens de werkzaamheden, kan optreden in de wijde omgeving, met als gevolg vermisting/verzuring. Bij een afstand van 25 kilometer of meer kunnen effecten als gevolg van stikstofdepositie op voorhand worden uitgesloten. De afstand van de werkzaamheden tot de genoemde Natura 2000-gebieden is minder dan 25 km. Effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten indien de gebieden gevoelig zijn voor stikstof en een overbelasting hebben. Natura 2000-gebieden Stelkampsveld, Rijntakken, Landgoed Brummen, Borkeld, Sallandse Heuvelrug, Veluwe, Korenburgerveen, Witte Venn, Krosewicker Grenzwald en Buurserzand & Haaksbergerveen zijn stikstofgevoelige gebieden. Voor deze gebieden kunnen mogelijke effecten als gevolg van stikstofdepositie niet op voorhand uitgesloten worden. De overige Natura 2000-gebieden zijn niet stikstofgevoelig. Effecten als gevolg van stikstofdepositie op deze overige gebieden is op voorhand uitgesloten.

3.4 Deelconclusie gebiedsbescherming

Er is geen sprake van ruimtebeslag in de Natura 2000-gebieden met effecten zoals aantasting en/of verlies van gebieden of groeiplaatsen, doden of verwonden van individuen en/of mechanische effecten. Het projectgebied bevindt zich daarnaast op dusdanige afstand van Natura 2000-gebieden dat een tijdelijke toename in visuele verstoring en geluid in de aanlegfase niet reikt tot de Natura 2000-gebieden.

Effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen niet worden uitgesloten voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden Stelkampsveld, Rijntakken, Landgoed Brummen, Borkeld, Sallandse Heuvelrug, Veluwe, Korenburgerveen, Witte Venn, Krosewicker Grenzwald en Buurserzand & Haaksbergerveen. Deze gebieden bevinden zich binnen een afstand van 25 km van het projectgebied. Het is noodzakelijk om een meer uitgebreide aanvullende toetsing in de vorm van een AERISUS berekening te doen. Indien uit de AERISUS berekening blijkt dat er sprake is van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden dienen nadere vervolgstappen genomen te worden zoals het uitvoeren van een Voortoets en Passende beoordeling.

4 Aanwezigheid beschermde soorten

4.1 Methode

Voor deze quickscan is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare informatie, zoals verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen 10 jaar. Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.sovon.nl

Het veldbezoek is uitgevoerd op 29-02-2024, 09:00 – 15:00 door Robbin Lensink, ecooloog van Arcadis. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren een temperatuur van 10 °C, geheel bewolkt, matige regen en een matige windsnelheid (3 Bft). Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

De provincie Gelderland heeft voor een aantal beschermde soorten een vrijstelling verleend. Zie Bijlage B. Deze soorten zijn verder niet meegenomen in dit rapport maar behoeven wel de zorgplicht (4.4.4).

4.2 Aanwezigheid beschermde soorten

In Tabel 4-1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het projectgebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 4-1 Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Geschiktheid habitat		Conclusie
Vaatplanten	Bureaustudie	In NDFF zijn geen waarnemingen gemeld van beschermde vaatplanten in of rondom het projectgebied. Wel zijn kruipend moerasscherm, glad biggenkruid en akkerogentroost op minstens 5 kilometer afstand van het projectgebied waargenomen. Op basis van verspreidingsgegevens uit de verspreidingsatlas kan gevlekt zonneroosje in het projectgebied voor komen. Kruipend moerasscherm prefereert zonnige open plekken op natte, stikstofrijke, zwak-zure veen- of kleibodems die in de winter ondiep overstroomd worden. Ze wordt vaak aangetroffen langs waterkanten (open plekken aan oevers van beken, zoete kreken en ondiepe poelen), op ijsbanen, in extensief begraasde weilanden, oud weiland en uiterwaarden. Glad biggenkruid prefereert open, zonnige plaatsen op droge, betrekkelijk voedselarme zandgrond, zowel op leemarm als op lemig zand. Glad biggenkruid is te vinden in open grasvegetaties op humus- en stikstofarm zand, op akkers.	Beschermde vaatplanten zijn uitgesloten in het projectgebied op basis van groeiplaatsen en/of verspreidingsgegevens.

		Akkerogentroost prefereert zonnige open plekken op matig voedselarme, vochtige en kalkrijke grond (krijt, leem en zandige klei). Vooral te vinden op akkerranden (graanakkers). Gevlekt zonneroosje prefereert zonnige open plaatsen op droge, voedselarme zandgrond en stenige plaatsen. Vooral te vinden op zeeduin (duinvalleien en glooiingen van lage duintjes) en kale rotsen. Ruw pazelzaad prefereert open zonnige, matig vochtige, matig voedselrijke leem- of zandgrond. Ze is vooral te vinden op akkers, omgewerkte braakliggende grond, in bermen en op spoorwegterreinen. Daarnaast ook op oeverwallen en stroomruggen langs rivieren. Overige beschermde vaatplanten zijn uitgesloten op basis van het verspreidingsgebied van deze soorten. Landgoederen 't Medler en de Wiersse bevat verschillende bodemtypes en samenstellingen (Bijlage D).	
	Veldbezoek	Er zijn een aantal vaatplanten aangetroffen zoals fluitenkruid, pitrus, braam en hazelaar welke indiceren dat het projectgebied een vochtige, voedselrijke en humeuze bodem heeft. De graslanden in de omgeving bestaan vooral uit Engels raaigras. Kruipend moerasscherm is uitgesloten in het projectgebied omdat stikstofrijke veen of kleibodems niet in het projectgebied voorkomen. Ook voor glad biggenkruid ontbreekt de juiste bodemsamenstelling doordat de bodem te voedselrijk en humusrijk is. Het projectgebied is ongeschikt voor akkerogentroost aangezien deze soort kalkrijke bodems prefereert en de bodem van het projectgebied bestaat uit kalkarme zandgronden. Gevlekt zonneroosje staat niet op voedselrijke grond. Daarnaast zijn er geen rotsen aangetroffen in het projectgebied waardoor deze soort uitgesloten is in het projectgebied. Geschikte groeiplaatsen voor andere beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied.	
Algemene broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Bureaustudie	In het projectgebied zijn waarnemingen van vele soorten broedvogels zonder jaarrond beschermd nest in en rondom het projectgebied. Het betreft onder andere boomklever, boomkruiper, goudhaan, grote bonte specht, heggemus, kievit, merel, roodborst, scholekster, zanglijster en zwartkop. Het projectgebied bevat bosschages, struweel en andere geschikte plaatsen voor broedvogels zonder jaarrond beschermd nest.	Het voorkomen van broedvogels zonder jaarrond beschermd nest binnen het projectgebied kan niet worden uitgesloten.
	Veldbezoek	In de bomen en bosschages, weilanden en oevers in en rondom het projectgebied kunnen algemeen voorkomende broedvogels broeden. Tijdens het veldbezoek zijn o.a. koolmees, pimpelmees, zanglijster en roodborst waargenomen.	
	Bureaustudie	Er zijn waarnemingen van boomvalk, buizerd, havik, grote gele kwikstaart, sperwer, ransuil, ooievaar en	Leefgebied en verblijfplaatsen van de

Broedvogels met jaarrond beschermd nest		wespendief gemeld in en rondom het projectgebied. Al deze waarnemingen betreffen niet-broedende waarnemingen. Het projectgebied bevat verschillende omgevingen met bomen, weiland en gebouwen. Het is daarom goed mogelijk dat ook andere broedvogels met jaarrond beschermd nest zoals, gierzwaluw, huismus, kerkuil, roek, slechtvalk, steenuil, en torenvalk kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. De oehoe en zwarte wouw kunnen op basis van verspreidingsgegevens uitgesloten worden.	grote gele kwikstaart zijn niet uitgesloten binnen het projectgebied langs de wateren. Nestplekken van overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten die in gebouwen en bomen broeden zijn uitgesloten nabij de werkzaamheden. Het projectgebied kan wel dienen als foerageergebied voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Dit betreft geen essentieel foerageergebied omdat in de nabije omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is.
	Veldbezoek	Tijdens het veldbezoek is een roepende buizerd meerdere malen waargenomen. Verder zijn er in het projectgebied (langs de beoogde werkzaamheden) geen horsten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten of andere nesten zoals kraaiennesten en eksternesten aangetroffen. Verblijfplaatsen van boomvalk, buizerd, havik, torenvalk, slechtvalk, sperwer en wespendief zijn nabij de werkzaamheden uitgesloten. Ook zijn er geen ooievaarsnesten aangetroffen of vele nesten die kunnen wijzen op een roekenkolonie. De omgeving van de voorgenomen werkzaamheden kan dienen als foerageergebied voor deze soorten. Dit betreft geen essentieel foerageergebied omdat in de nabije omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is en de werkzaamheden een klein deel beslaan. De gebouwbewonende soorten (huismus, steenuil en kerkuil) kunnen geschikte verblijfplaatsen hebben in de gebouwen binnen het projectgebied (landhuis, bijhuis, boerderijen met erven en kapschuur). Deze gebouwen staan niet in de buurt van de werkzaamheden. Voor gierzwaluw zijn deze gebouwen en omgeving ongeschikt. Het projectgebied kan wel dienen als foerageergebied. De omgeving van de voorgenomen werkzaamheden kan dienen als foerageergebied voor deze soorten. Dit betreft geen essentieel foerageergebied omdat in de nabije omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is en de werkzaamheden een klein deel beslaan. De grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. Bij voorkeur zijn die beken en rivieren snelstromend, maar hij broedt ook aan zwak of zelfs nauwelijks stromend water. Hij nestelt graag vlak bij water bij stenige structuren zoals in een nis in een muur of onder een brug maar ook bij boomwortels in oevers. Leefgebied en verblijfplaatsen van grote gele kwikstaart is niet uitgesloten in het projectgebied vanwege de aanwezigheid van stromende wateren omzoomd door bos en de vele stuwen en duikers in het projectgebied.	
Grondgebonden zoogdieren	Bureaustudie	NDFD geeft waarnemingen van de eekhoorn in het projectgebied. Ook kunnen kleine marterachtigen	Het voorkomen van kleine marterachtigen,

		(bunzing, hermelijn, wezel), andere marterachtigen (steenmarter en boommarter), bever, das, waterspitsmuis en woelrat voorkomen in projectgebied aangezien het projectgebied in het verspreidingsgebied van deze soorten ligt. Overige beschermde grondgebonden zoogdieren zijn uitgesloten op basis van het verspreidingsgebied.	boommarter, steenmarter, eekhoorn en grote bosmuis zijn niet uitgesloten in het projectgebied. Overige beschermde grondgebonden zoogdieren zijn uitgesloten in het projectgebied.
	Veldbezoek	Tijdens het veldbezoek is een groot deel van het projectgebied geschikt bevonden als foerageergebied en leefgebied voor kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel). Er is veel beschutting aanwezig in de vorm van struweel, bramenstruiken en ondergroei en er zijn diverse elementen aanwezig zoals bos/bosrand, weiland en waterelementen. Het bos binnen het projectgebied biedt geschikt leefgebied voor de boommarter en eekhoorn. Er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen. Wel hebben oudere bomen in het projectgebied holtes welke geschikt zijn voor de boommarter en eekhoorn. De steenmarter kan verblijven in de gebouwen in het projectgebied. Deze gebouwen staan echter niet in de buurt van de beoogde werkzaamheden. Ook kan de steenmarter verblijven in oude vossenholen, dassenburchten en onder takkenhopen. Het projectgebied is geschikt voor de steenmarter. Het projectgebied is geschikt voor de das door de combinatie van open terrein (graslanden) en bosranden. Tijdens het veldbezoek zijn er nabij de geplande werkzaamheden geen dassenburchten waargenomen. Ook zijn er geen vraatsporen, loopsporen of uitwerpselen van de das waargenomen. Verblijfplaatsen van dassen (burchten) zijn uitgesloten nabij de werkzaamheden op basis van het veldbezoek. Wel kan de das elders op de landgoederen burchten hebben en kan de das in de landgoederen foerageren en daarmee ook in het projectgebied. De nabije omgeving van de voorgenomen werkzaamheden betreft geen essentieel foerageergebied omdat er in de directe omgeving voldoende alternatief foerageergebied voorhanden is. De woelrat komt voor bij zoet, schoon en stilstaand water met steile oevers welke begroeid zijn met meerdere vegetatielagen. Verblijfplaatsen nabij de werkzaamheden zijn uitgesloten voor de woelrat doordat er vooral alleen stromend water aanwezig is nabij de werkzaamheden, de oevers bestaand zijn of er is geen oeverbegroeiing aanwezig. De bever zou voor kunnen komen in het plangebied aangezien er bosschages zijn nabij het beekstelsysteem. Er zijn echter in de omgeving van de werkzaamheden geen burchten van bevers aangetroffen. Ook zijn er geen vraatsporen aangetroffen. Potentiële verblijfplaatsen van de bever in de omgeving van de werkzaamheden en de directe omgeving zijn uitgesloten. Mogelijk foerageert de bever incidenteel in het plangebied. Door het gebrek aan sporen en voldoende alternatief foerageergebied in de directe	

		omgeving, is er geen sprake van essentieel foerageergebied. De grote bosmuis komt vaak voor in bosranden met weinig ondergroei maar ook in parken, braakliggend land, duinen en heide. Het heeft een voorkeur voor oude bossen met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei. Het projectgebied bevat geschikt leefgebied voor de grote bosmuis. De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten en plassen. De watergangen in het projectgebied zijn ongeschikt voor de waterspitsmuis vanwege het droogvallende karakter van de watergangen, oevers van steen of het korven van de watergangen.	
Vleermuizen	Bureaustudie	NDFD geeft alleen een waarneming van een laatvlieger weer in het projectgebied. Het projectgebied ligt daarnaast in het verspreidingsgebied van diverse boombewonende en gebouwbewonende vleermuizen namelijk: gewone grootoorvleermuis, bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Overige beschermde vleermuissoorten zijn uitgesloten op basis van het verspreidingsgebied van deze soorten.	Het voorkomen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het projectgebied is niet uitgesloten. Ook vliegroutes zijn niet uitgesloten in het projectgebied. De vleermuissoorten kunnen foerageren in het projectgebied. Dit betreft geen essentieel foerageergebied.
	Veldbezoek	Tijdens het veldbezoek zijn er bomen in het projectgebied aangetroffen welke holtes en loszittend schors hebben die geschikt zijn voor boombewonende vleermuizen. De bomenrijen, de Baakse beek en bosschages in het projectgebied kunnen dienen als vliegroutes voor boombewonende en gebouwbewonende vleermuizen. Ook foerageren boombewonende en gebouwbewonende vleermuizen op de open terreinen in het projectgebied. Dit betreft geen essentieel foerageergebied omdat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied aanwezig is.	
Reptielen	Bureaustudie	Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde reptielsoorten in het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn de ringslang en levendbarende hagedis waargenomen. Hazelworm kan mogelijk ook voorkomen in het projectgebied aangezien het projectgebied binnen het verspreidingsgebied ligt van deze soort. Overige beschermde reptielsoorten zijn uitgesloten op basis van het verspreidingsgebied van deze soorten.	Het voorkomen van beschermde reptielsoorten hazelworm en ringslang is niet uitgesloten in het projectgebied. Bijlage E weergeeft de geschikte gebieden voor deze soorten. Overige beschermde reptielen zijn uitgesloten in het projectgebied.
	Veldbezoek	De levendbarende hagedis komt voor in open/half open gebieden met een rijke vegetatiestructuur. Heide en hoogveen vormen de voorkeurshabitat. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden. In de nabije omgeving van de werkzaamheden ontbreekt	

		dit habitat. De levendbarende hagedis is uitgesloten in het projectgebied. De hazelworm vindt geschikt leefgebied in de nabije omgeving van de werkzaamheden doordat het gebied enigszins vochtig is en een dichte vegetatie heeft met veel struweel en houtwallen. De ringslang vindt geschikt leefgebied in de nabije omgeving van de werkzaamheden door de combinatie van waterrijk habitat en hogere droge delen met voldoende beschutting.	
Amfibieën	Bureaustudie	NDFF geeft geen waarnemingen van beschermde amfibiesoorten. Boomkikker, heikikker, kamsalamander en poelkikker kunnen voorkomen in het projectgebied aangezien het projectgebied binnen het verspreidingsgebied ligt van deze soorten. <u>Poelkikker</u> De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren met een goed begroeide oeverzone. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. <u>Heikikker</u> De heikikker komt voor bij veengebieden, half natuurlijk grasland en vennen. Het landhabitat bestaat uit half natuurlijk grasland, heide/pijpenstrootje vegetatie en bosschages. <u>Kamsalamander</u> De kamsalamander komt voor in een verscheidenheid aan typen visvrije wateren, in halfopen landschappen. Het landhabitat waarin de kamsalamander wordt aangetroffen is bosrijk, bevat houtwallen of struweel in nabijheid van het voortplantingswater. Kamsalamanders komen zelden in akkerbouwgebieden voor. Ze komen relatief veel voor langs de grote rivieren, in beekdalen en op landgoederen. <u>Boomkikker</u> Boomkikker houdt van zonnige poelen met struweel en vegetatie eromheen om te zonnen. Als landhabitat zijn zonnig gelegen zoom- en mantelvegetaties en vegetaties van meerjarige kruiden en braamstruwelen van belang. Overige beschermde amfibiesoorten zijn uitgesloten op basis van het verspreidingsgebied van deze soorten.	Boomkikker, poelkikker en kamsalamander kunnen niet worden uitgesloten in het projectgebied. Bijlage E weergeeft de geschikte gebieden van deze soorten. Overige beschermde amfibiesoorten zijn uitgesloten in het projectgebied.
	Veldbezoek	Het projectgebied is geschikt voor de poelkikker door de aanwezigheid van beken en andere waterrijke gebieden in een bosachtige omgeving. Het projectgebied is ongeschikt voor de heikikker vanwege de landbouwpercelen welke naast het projectgebied liggen en het ontbreken van veengebied/vennen. In het projectgebied is mogelijk visvrij water aanwezig waardoor voortplantingswater van de kamsalamander in het projectgebied niet uitgesloten kan worden. Het	

		landhabitat van de kamsalamander is aanwezig in de vorm van bos, houtwallen en struweel. Het projectgebied is geschikt voor de boomkikker doordat er veel verschillende wateren aanwezig zijn omringd met zoomvegetatie en bos.	
Vissen	Bureaustudie	Er zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen in NDFF. Grote modderkruiper kan voorkomen in het projectgebied op basis van verspreidingsgegevens. De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. In Nederland ligt een aanzienlijk deel van het leefgebied in de sloten van ingepolderde voormalige overstromingsvlakten. Overige beschermde vissoorten zijn uitgesloten op basis van het verspreidingsgebied van deze soorten.	De grote modderkruiper is niet uitgesloten in het projectgebied. Overige beschermde vissoorten zijn uitgesloten in het projectgebied.
	Veldbezoek	De verschillende watergangen in het projectgebied bieden geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper door het droogvallende karakter van deze watergangen.	
Overige soorten	Bureaustudie	NDFF geeft waarnemingen van kleine ijsvogelvinder en grote vos. Mogelijk kunnen teunisbloempijlstaart, grote weerschijnvinder, iepenpage, gevlekte witsnuitlibel en beekrombout gebruik maken van het projectgebied aangezien het projectgebied binnen het verspreidingsgebied ligt van deze soorten.	Kleine ijsvogelvinder, grote vos, grote weerschijnvinder en iepenpage zijn niet uitgesloten in het projectgebied. Overige beschermde ongewervelden zijn uitgesloten in het projectgebied.
	Veldbezoek	Er zijn diverse soorten bomen aangetroffen in het projectgebied. Onder andere: zwarte els, beuk, eik, spar. Dit zijn geen typische bomen voor de grote vos, grote weerschijnvinder en iepenpage. Wél heeft het projectgebied de geschikte omgeving voor deze soorten namelijk (oudere), vochtige loofbos en bosranden. Omdat het veldbezoek een globale verkenning betreft is het goed mogelijk dat er ook waardplanten van deze vlinders in het projectgebied staan. Mogelijk komen deze vlindersoorten voor in het projectgebied. Het projectgebied is geschikt als habitat voor de kleine ijsvogelvinder door de aanwezigheid van bospaden en bosranden. De kleine ijsvogelvinder is afhankelijk van wilde kamperfoelie welke geschikt leefgebied heeft in het projectgebied. Ook zijn er waarnemingen van kleine ijsvogelvinder in het projectgebied, hierdoor kan kleine ijsvogelvinder niet uitgesloten worden. Er missen ruigtes in het projectgebied waar de waardplanten van de teunisbloempijlstaart vaak staan. Echter, doordat het veldbezoek in februari heeft plaatsgevonden is niet met zekerheid uit te sluiten dat waardplanten van teunisbloempijlstaart niet in het projectgebied kunnen voorkomen. Het projectgebied is daarnaast ook geschikt als habitat voor de teunisbloempijlstaart door de aanwezigheid van open plekken in het bos, bosranden en warme open plaatsen. Teunisbloempijlstaart kan hierdoor niet uitgesloten worden in het projectgebied.	

		De gevlekte witsnuitlibel heeft geen geschikt leefgebied (verlandingszones van laagveenmoerassen, hoogvenen en heidevennen) in het projectgebied door het ontbreken van helder en ondiep, matig voedselrijk water. De beekrombout heeft geen geschikt leefgebied in het projectgebied door het ontbreken van onbegroeide zandige substraten langs de beek.	
--	--	--	--

4.3 Effectbeschrijving

In Tabel 4-2 is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de afbakening van effecten een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in hoofdstuk 4.2. Voor de Provincie Gelderland geldt een vrijstelling voor de binnen het projectgebied algemeen voorkomende soorten zoals algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en algemeen voorkomende amfibieën zie Bijlage B. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, zie verder in paragraaf 4.4.4.

Tabel 4-2 Mogelijke effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	
Als de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden (indicatief van half maart tot en met half juli) kunnen nesten van broedende vogels vernietigd worden en kunnen aanwezige jongen of broedende vogels gedood, verwond of verstoord worden.	Ja
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	
Grote gele kwikstaart Bij werkzaamheden aan duikers en stuwen kunnen mogelijk nestplaatsen beschadigd of vernietigd worden. Ook kunnen exemplaren verwond of gedood worden.	Ja
Grondgebonden zoogdieren	
Boommarter, eekhoorn Er vindt geen bomenkap plaats. Hierdoor worden er geen verblijfplaatsen van boommarter en eekhoorn vernietigd of exemplaren verwond of gedood. Wel vinden de werkzaamheden plaats in het foerageergebied van deze soorten. Het betreft geen essentieel foerageergebied waardoor door de werkzaamheden geen essentieel foerageergebied verloren gaat.	Nee
Kleine marterachtigen, steenmarter, grote bosmuis Als gevolg van de werkzaamheden met groot materieel en graafwerkzaamheden gaan mogelijk verblijfplaatsen van kleine marterachtigen (konijnenholen, mollennesten, muizenholen etc.), steenmarter (takkenhopen, puinhopen of oude vossenholen) en grote bosmuis verloren en worden er mogelijk dieren gedood of verwond. Er gaat geen essentieel leefgebied en/of foerageergebied verloren.	Ja
Vleermuizen	
Boombewonende vleermuizen Er vindt geen bomenkap plaats. Hierdoor worden er geen verblijfplaatsen vernietigd van boombewonende vleermuizen. Ook worden er geen exemplaren gedood of verwond. Als de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst met verlichting uitgevoerd worden kan uitstraling tot verstoring leiden van vleermuizen. Essentiële vliegroutes van boombewonende vleermuizen kunnen mogelijk onderbroken worden door verlichting. Door de verlichting kunnen ook mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen verstoord worden.	Ja
Gebouwbewonende vleermuizen	Ja

Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Als de werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst met verlichting uitgevoerd worden kan uitstraling tot verstoring leiden van vleermuizen. Essentiële vliegroutes van gebouwbewonende vleermuizen kunnen mogelijk onderbroken worden door verlichting.	
Reptielen	
Hazelworm en ringslang Als gevolg van demp- en graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel gaan mogelijk verblijfplaatsen van hazelworm en/of ringslang verloren en worden er mogelijk dieren gedood of verwond.	Ja
Amfibieën	
Boomkikker, poelkikker, kamsalamander Als gevolg van demp- en graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel gaan mogelijk verblijfplaatsen van boomkikker, poelkikker en kamsalamander verloren en worden er mogelijk dieren gedood of verwond.	Ja
Vissen	
Grote modderkruiper Als gevolg van demp-, graaf- en opschoonwerkzaamheden worden mogelijk dieren gedood of verwond.	Ja
Ongewervelden	
Grote vos, grote weerschijnvlinder en iepenpage Er worden geen bomen gekapt. Mogelijke voortplantingsplaatsen van de deze vlindersoorten worden heid door niet vernietigd en exemplaren (rupsen) worden niet verwond of gedood.	Nee
Kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart De kleine ijsvogelvlinder is afhankelijk van kamperfoelie als waardplant en de teunisbloempijlstaart van teunisbloem, harig wilgenroosje, basterdwederik en grote kattenstaart. Het verwijderen/beschadigen van deze planten kan voortplantingsplaatsen vernietigen en exemplaren (rupsen) verwonden of doden.	Ja

4.4 Toetsing

4.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In onderstaande tabel is per soort/soortgroep opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort:

Tabel 4-3 Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest, broedvogels met jaarrond beschermd nesten
Habitatrichtlijnsoorten	Gebouwbewonende vleermuizen en boombewonende vleermuizen, boomkikker, poelkikker, kamsalamander, teunisbloempijlstaart
Andere soorten zonder vrijstelling	Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn, wezel), steenmarter, grote bosmuis, grote modderkruiper, hazelworm, kleine ijsvogelvinder, ringslang

4.4.2 Overtreding verbodsbepalingen

In onderstaande tabellen is per soort(groep) op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke artikelen relevant zijn voor de flora- en fauna-activiteit. De definitie van een flora- en fauna-activiteit is "activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten" en is derhalve van toepassing op die initiatief. In deze toetsing is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke vervolgstappen nodig zijn.

Tabel 4: Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief.

Soort	a	b	c	d	Als gevolg van
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	X	X			Indien werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen.
Broedvogels met jaarrond beschermd nesten (Grote gele kwikstaart)	X	X			Bij werkzaamheden aan stuwen, duikers en andere constructies bij stromend water.
Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor (art. 11.37, lid 1 Besluit activiteiten leefomgeving): a: opzettelijk doden of opzettelijk vangen; b: opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten; c: rapen en onder zich hebben van eieren; d: opzettelijk storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.					

Tabel 5: Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Habitatrichtlijnsoorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief.

Soort	a	b	c	d	e	Als gevolg van
Boombewonende vleermuizen		X				Bij werkzaamheden 's nachts (verlichting).
Gebouwbewonende vleermuizen		X				Bij werkzaamheden 's nachts (verlichting).
Boomkikker	X	X	X	X		Bij demp- en graafwerkzaamheden.
Poelkikker	X	X	X	X		Bij demp- en graafwerkzaamheden.
Kamsalamander	X	X	X	X		Bij demp- en graafwerkzaamheden.
Teunisbloempijlstaart	X	X		X		Bij graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Het verbod geldt voor (art. 11.46, lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving): a: het opzettelijk doden of opzettelijk vangen; b: het opzettelijk verstoren; c: het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren; d: het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen; e: het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van beschermde planten.						

Aangezien de planning nog onbekend is wordt mogelijk 's nachts gewerkt, waarbij extra verlichting gebruikt kan worden. Dit kan eventueel aanwezige vleermuizen tijdelijk verstoren (b).

Tabel 6: Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Andere soorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Bunzing	X	X		Bij graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Grote bosmuis	X	X		Bij graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Grote modderkruiper	X	X		Bij demp- en opschoon werkzaamheden.
Hazelworm	X	X		Bij graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Hermelijn	X	X		Bij graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Kleine ijsvogelvlinder		X		Bij graaf- en opschoonwerkzaamheden.
Ringslang	X	X		Bij graaf- en dempwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Steenmarter	X	X		Bij graaf- en dempwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Wezel	X	X		Bij graafwerkzaamheden en werkzaamheden met groot materieel.
Het is verboden om: a: opzettelijk te doden of te vangen; b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen				

4.4.3 Rode lijstsoorten

De rode lijsten zijn een invulling van het Verdrag van Bern. Dat verdrag verplicht om bijzondere aandacht te besteden aan soorten die met uitsterven worden bedreigd of kwetsbaar zijn. Voor een groot deel gebeurt dat al met de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor soorten die niet onder die richtlijnen vallen, gebeurt dat met de rode lijsten.

De rode lijsten hebben geen juridische status. Dat wil zeggen dat rode lijstsoorten niet automatisch onder specifieke beschermingsregels vallen. Denk bij specifieke beschermingsregels bijvoorbeeld aan een vergunningplicht voor schadelijke handelingen. Voor rode lijst soorten geldt geen vergunningplicht, maar de specifieke zorgplicht is wel van toepassing.

Het kan wel zijn dat een rode lijstsoort ook bijvoorbeeld een soort van nationaal belang (bijlage IX van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)) of een vogel van de Vogelrichtlijn is. Voor die soorten gelden wel specifieke beschermingsregels. Voor de soorten van nationaal belang gelden rijksregels waaronder de specifieke zorgplicht (zie 4.4.4). De volgende rode lijstsoorten bevinden zich in het projectgebied (bron: NDFF).

Soortgroep	Soort
Dagvlinders	Grote vos, kleine ijsvogelvlinder, kleine parelmoervlinder
Schimmels	Bittere mycena, Blauwsteelgordijnzwam, Blauwvoetstekelzwam, Blauwzwarte stekelzwam, Bleke melkzwam, Dadelfranjehoed, Dunne weerschijnzwam, Eikenvuurzwam, Elfenwasplaat, Gele galgordijnzwam, Gele knotszwam, Gewoon varkensoor, Gezoneerde stekelzwam, Hanenkam, Honinggordijnzwam, Kleine bloedsteelmycena, Kleine trompetzwam, Netstelige heksenboleet, Paarsbruine koraalzwam, Ranzige mycena, Scherpe stekelzwam, Spechtinktzwam, Taaie rouwridderzwam, Tengere stekelzwam, Tweesporig taaisteeltje Zeepzwam
Vaatplanten	Betonie, bolderik, dubbelloof, echte guldenroede, gele kornoelje, korenbloem, verfbrem, wilde kievitsbloem, zomerklokje

Vogels	Boerenzwaluw, boomvalk, gele kwikstaart, grauwe vliegenvanger, grote lijster, huismus, huiszwaluw, keep, kneu, koekoek, kraanvogel, kramsvogel, matkop, nachtegaal, spotvogel, torenvalk, veldleeuwerik, wielewaaier, wulp, zwarte mees
Zoogdieren	Haas, konijn
Vleermuizen	Laatvlieger

4.4.4 Zorgplicht

Ten aanzien van de zorgplicht zijn in de Omgevingswet verplichtingen opgenomen. In deze paragraaf worden deze verplichtingen besproken en wordt beschreven op welke manier invulling te geven aan deze verplichtingen. De algemene zorgplicht geldt voor alle soorten, de aanvullende zorgplicht geldt voor beschermde soorten. Het is belangrijk om ook rekening te houden met vrijgestelde soorten.

Algemene zorgplicht

In het algemeen moet voorkomen worden dat bij het doden of vangen van een dier, dat dier onnodig leidt (art. 11.28, Besluit activiteiten leefomgeving). Hieronder is specifiek aangegeven hoe invulling is gegeven aan de verplichte aspecten voor flora- en fauna-activiteiten of andere activiteiten waarbij redelijkerwijs vermoed kan worden dat dit leidt tot nadelige effecten ten aanzien van natuurbescherming (art. 11.27, lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving):

- Neem alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om gevolgen te voorkomen zie 4.5.
- Voor zover gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moeten effecten zoveel mogelijk beperkt worden zie 4.5.
- Maak gevolgen ongedaan.
- Als rest-effecten onvoldoende kunnen worden beperkt: laat de activiteit achterwege zover dat redelijkerwijs kan worden gevraagd. Het is belangrijk dat het niet zo ver komt en al in eerdere stappen voldoende maatregelen worden genomen om effecten voldoende te beperken en te herstellen.

Aanvullende zorgplicht flora- en fauna-activiteit

Voor flora- en fauna-activiteiten gelden specifiek de volgende verplichtingen (art. 11.27, lid 2, Besluit activiteiten leefomgeving):

- Voorafgaand aan het verrichten van de activiteit moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie of in de directe nabijheid beschermde soorten of voor beschermde soorten leefgebieden of groeiplaatsen aanwezig zijn. Deze quickscan geeft aanwijzingen dat mogelijk beschermde soorten in het plan-/projectgebied aanwezig zijn. Het is noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren. In de volgende paragraaf wordt dit uitgewerkt.
- Als aanwijzingen bestaan dat beschermde dieren aanwezig zijn, dan moet worden vastgesteld worden of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten. Deze quickscan geeft aanwijzingen dat mogelijk beschermde soorten in het plan-/projectgebied aanwezig zijn. Het is noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren en daaruit moet ook volgen welke effecten voorzien zijn.
- Als negatieve gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten. Deze quickscan geeft aanwijzingen dat mogelijk beschermde soorten in het plan-/projectgebied aanwezig zijn. Het is noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren en daaruit moet ook volgen welke effecten voorzien zijn.
- Alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om nadelige gevolgen te voorkomen. In deze quickscan zijn maatregelen om effecten te voorkomen opgenomen, zie 4.5. Met deze maatregelen zijn effecten deels te voorkomen. De noodzaak en nadere invulling van overige maatregelen moet volgen uit nader onderzoek.
- Tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben. Het is belangrijk om te borgen dat maatregelen voldoende effect hebben. Bij onvoldoende kennis of twijfel kan een ecologisch adviseur worden betrokken.
- Het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen. Het is belangrijk dat het niet zo ver komt en al in eerdere stappen voldoende maatregelen worden genomen om effecten voldoende te beperken en te herstellen.

4.5 Vervolgstappen

In dit hoofdstuk zijn een aantal vervolgstappen beschreven. Het gaat hierbij om soortgericht onderzoek waar mogelijk maatregelen uit volgen en mitigerende maatregelen waarvan al bekend is dat deze genomen moeten worden.

Per soort(groep) is uitgewerkt wat de functie van het projectgebied (mogelijk) is. Op basis daarvan is in paragraaf 4.3 beschreven of er sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Hieronder is per soort(groep) beschreven of deze effecten kunnen worden voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen of een ontwerpaanpassing. Indien dit niet mogelijk is, is het noodzakelijk om soortgericht onderzoek te doen. Hieruit moet blijken of het projectgebied een functie heeft voor de betreffende soort(groep) en of het noodzakelijk is om een ontheffing aan te vragen en maatregelen te nemen.

4.5.1 Zorgplichtmaatregelen

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

- Maatregel voor algemeen voorkomende broedvogels waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is:
- Voer werkzaamheden buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.
 - Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden te worden totdat de werkzaamheden zijn afgerond.
- Aanvullend onderzoek is bij het nemen van de maatregel niet nodig.
- Omgevingsvergunning voor deze soortgroep is niet mogelijk, voorgenoemde maatregel moet genomen worden.

Vleermuizen vliegroute

Om verstoring als gevolg van verlichting te voorkomen dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Gebruik geen verlichting in de periode maart t/m november.
- Indien niet mogelijk dienen de volgende maatregelen genomen te worden:
 - Schijn niet met verlichting op bomen met boomholtes en bomenrijen/bosranden.
 - Richt verlichting zoveel mogelijk naar beneden.
 - Probeer uitstraling van verlichting naar de omgeving zoveel mogelijk te voorkomen.

4.5.2 Mitigerende maatregelen

Ringslang

Mogelijk komt de ringslang voor bij de houtwallen nabij gelegen vochtige terreinen. Afhankelijk van het type en de locatie van werkzaamheden kunnen deze plekken gemeden worden of buiten de kwetsbare periodes gewerkt worden.

- De werkzaamheden aan de watergangen worden buiten de kwetsbare periode van de ringslang uitgevoerd (kwetsbare periode is de eiafzet april t/m mei en overwinteringsperiode november t/m februari).
- De werkzaamheden dienen gefaseerd uitgevoerd te worden. Dit betekent in een potentieel leefgebied langs een kort traject werken. Lengte van het traject kan op locatie vastgesteld worden, afhankelijk van de werkmethode. Het is van belang dat in het plangebied aanwezige individuen van de ringslang de mogelijkheid hebben te vluchten tijdens de werkzaamheden.
- Indien dit niet mogelijk is, is soortgericht onderzoek naar de ringslang benodigd.

4.5.3 Soortgericht onderzoek

Enkele soorten kunnen mogelijk voorkomen in het projectgebied en negatieve effecten kunnen, zelfs met toepassing van mitigerende maatregelen, niet zondermeer worden uitgesloten. Middels soortgericht onderzoek kan bepaald worden of, en waar de desbetreffende soorten in het projectgebied voorkomen.

Grote bosmuis

Onderzoek naar de grote bosmuis kan worden uitgevoerd in het najaar.

- 10×2 inloopvallen (raai) binnen het verspreidingsgebied
- De vallen worden geplaatst maar nog niet op scherp gezet zodat de grote bosmuis kan wennen aan de aanwezigheid van de vallen.

- Na het op scherp zetten wordt drie nachten gevangen. In de vallen wordt voldoende voedsel en hooi geplaatst om de gevangen muizen niet te laten verhongeren en enige bescherming te bieden.
- Elke 8 uur worden de vallen geïnspecteerd en geleegd. Een volledig onderzoek bestaat daarmee uit 11 bezoeken.

Kleine marterachtigen en steenmarter

Onderzoek naar kleine marterachtigen kan worden uitgevoerd tussen juni en half november en onderzoek naar steenmarter van maart t/m augustus.

- Camera onderzoek van minimaal acht weken met per 0,25 hectare één meetpunt per te onderzoeken soort.
- Struikrovers met sardines is een bewezen methode voor de kleine marterachtigen.
- Elke 3 weken moeten de batterijen en kaartjes van de camera's verwisseld worden en het blikje sardientjes.
- Voor steenmarter is een wildcamera gedurende zes weken bij belangrijke structuurelementen (wissels, takkenhoop) benodigd.

Hazelworm

Onderzoek naar de hazelworm kan worden uitgevoerd tussen april en september.

- 6 veldbezoeken waarvan in het 1e bezoek reptielenplaten worden neergelegd. Na minimaal 14 dagen gewenning worden er 5 controles uitgevoerd met minimaal 1 week tussen de controles.

Boomkikker

Onderzoek naar de boomkikker kan worden uitgevoerd tussen eind maart en mei naar het voortplantingsbiotoop en vanaf juli tot half September naar het zomerbiotoop. Beide biotopen moeten onderzocht worden.

- 3 bezoeken vanaf eind maart tot eind mei op zicht en kooractiviteit vanaf een half uur na zonsondergang tot middernacht met minimaal 10 of meer dagen tussen de bezoeken
- 5 bezoeken vanaf juli tot half september op zicht 's ochtends tot begin van de middag met minimaal 1 bezoek per maand en minimaal 2 bezoeken ná half augustus.

Poelkikker

Onderzoek naar de poelkikker kan worden uitgevoerd tussen mei en half juni naar het voortplantingsbiotoop.

- 2 bezoeken vanaf de middag naar kooractiviteit en adulten op zicht met minimaal 10 of meer dagen tussen de bezoeken.
- De weersomstandigheden moeten zijn: relatief vochtig, warme avond met weinig wind (<4 Bft).

Kamsalamander

Onderzoek naar de kamsalamander kan worden uitgevoerd tussen half maart en eind juli.

- 2 rondes van 3 bezoeken met amfibiezuikers tussen half maart en eind juli waarvan de 1^e ronde in de periode half maart – half mei en de 2^e ronde in de periode half mei tot eind juli met maximaal 24 uur tussen de bezoeken en minimaal 14 dagen tussen de rondes.
- 2 bezoeken tussen half maart en eind juli op zicht óf met schepnet. Onderzoek door middel van zich moet minstens 1 x in de periode half maart tot half mei. Onderzoek met het schepnet moet minstens 1x in de periode half mei tot eind juli. Tussen de bezoeken moeten minimaal 20 dagen zitten.

Grote modderkruiper

Onderzoek naar de grote modderkruiper kan worden uitgevoerd tussen maart en oktober.

- 1 veldbezoek waarin eDNA samples worden genomen van de watergangen
- Indien de soort wordt vastgesteld dient nader onderzoek doormiddel van elektrovisserij uitgevoerd te worden om aantallen te bepalen. Indien de soort wordt uitgesloten doormiddel van eDNA is deze vervolgstap niet nodig.

Kleine ijsvogelvinder en teunisbloempijlstaart

Onderzoek naar kleine ijsvogelvinder kan worden uitgevoerd in juni t/m half juli en naar teunisbloempijlstaart in juli t/m half augustus.

- 3 bezoeken naar imago's van kleine ijsvogelvlinder in het onderzoeksgebied. Tussen de veldbezoeken zitten 3 dagen. Er wordt alleen gezocht tussen 10:00 en 17:00. De temperatuur moet minimaal 15 graden zijn. Het moet droog zijn en de windkracht mag niet meer dan 5 Bft zijn.
- 3 bezoeken naar rupsen van teunisbloempijlstaart op waardplanten in het onderzoeksgebied. 2 bezoeken moeten plaatsvinden in juli en 1 bezoek in de eerste helft van augustus.

4.6 Wanneer bomenkap wél plaats gaat vinden

Wanneer er toch bomenkap plaatsvindt in het projectgebied is het noodzakelijk om in kaart te brengen welke bomen er gekapt gaan worden en moeten deze bomen geïnspecteerd worden op mogelijke verblijf en/of voortplantingsplaatsen voor onderstaande beschermde soorten. Onderstaand soortgericht onderzoek moet dan uitgevoerd worden naar de desbetreffende soorten.

Boombewonende vleermuizen

Onderzoek naar boombewonende vleermuizen wordt uitgevoerd conform het vleermuisprotocol (2021) van Netwerk Groene Bureaus en wordt uitgevoerd in de periode 15 mei t/m 15 juli en 15 augustus t/m 30 september. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- 4 veldbezoeken waarvan 2 in de periode 15 mei t/m 15 juli en 2 in de periode 15 augustus t/m 30 september.
- Tussen de veldbezoeken zit minimaal 10 dagen
- De veldbezoeken worden bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd (droog, voldoende warm, niet te veel wind)
- De veldbezoeken vinden plaats op tijden zoals genoemd in het vleermuisprotocol
- Het onderzoek moet tijdens het onderzoek voor 75% overzien worden. Dit betekent dat er met meerdere deelgebieden gewerkt moet worden.

Boommarter

Onderzoek naar de boommarter kan worden uitgevoerd van juni – half november.

- Camera onderzoek van minimaal 8 weken.
- Per 0,25 hectare geschikt leefgebied 1 meetpunt. Verplaatsing na 4 weken is mogelijk om meer meetpunten in het gebied te creëren.

Eekhoorn

Onderzoek naar eekhoorn kan jaarrond worden uitgevoerd. De beste periode is het bladloze seizoen.

- 1 veldbezoek waarin gezocht wordt naar holen of nesten bij de te kappen bomen.

Grote vos

Onderzoek naar grote vos kan worden uitgevoerd naar rupsen of overwinterende imago's. 1 van de twee onderzoeken is voldoende.

- 1 veldbezoek waarin gezocht wordt naar rupsen op waardenbomen tussen half mei en half juni.
- 1 veldbezoek naar overwinterende imago's in oktober t/m maart.

Grote weerschijnvlinder

Onderzoek naar grote weerschijnvlinder kan worden uitgevoerd vanaf oktober t/m maart.

- 1 veldbezoek waarin gezocht wordt naar rupsen op de waardplanten van de vlinder

Iepenpage

Onderzoek naar iepenpage kan worden uitgevoerd van juni t/m half juli.

- 3 veldbezoeken waarin gezocht wordt naar vliegende exemplaren in boomkronen bij waardenbomen in de vliegtijd.

4.7 Deelconclusie soortbescherming

Als gevolg van de werkzaamheden treden mogelijk negatieve effecten op voor algemene broedvogels, grote gele kwikstaart, vleermuizen, kleine marterachtigen, steenmarter, grote bosmuis, hazelworm, ringslang, boomkikker, poelkikker, kamsalamander, grote modderkruiper, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart.

Zorgplichtmaatregelen moeten genomen worden voor algemene broedvogels en vleermuizen (vliegroutes).

Mitigerende maatregelen moeten genomen worden voor ringslang. Voor deze soorten is er dan mogelijk geen sprake van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet en hoeft er geen nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Wanneer mitigerende maatregelen niet zodanig uitgevoerd kunnen als beschreven dan is er soortgericht onderzoek nodig naar de desbetreffende soorten.

Soortgericht onderzoek is benodigd voor de soorten kleine marterachtigen, steenmarter, grote bosmuis, hazelworm, boomkikker, poelkikker, kamsalamander, grote modderkruiper, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart en eventueel soorten waarbij met mitigerende maatregelen niet voldoende uitgevoerd kunnen worden en er alsnog sprake is van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet.

In het projectgebied kunnen algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën voorkomen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in de provincie Gelderland maar ook de zorgplicht.

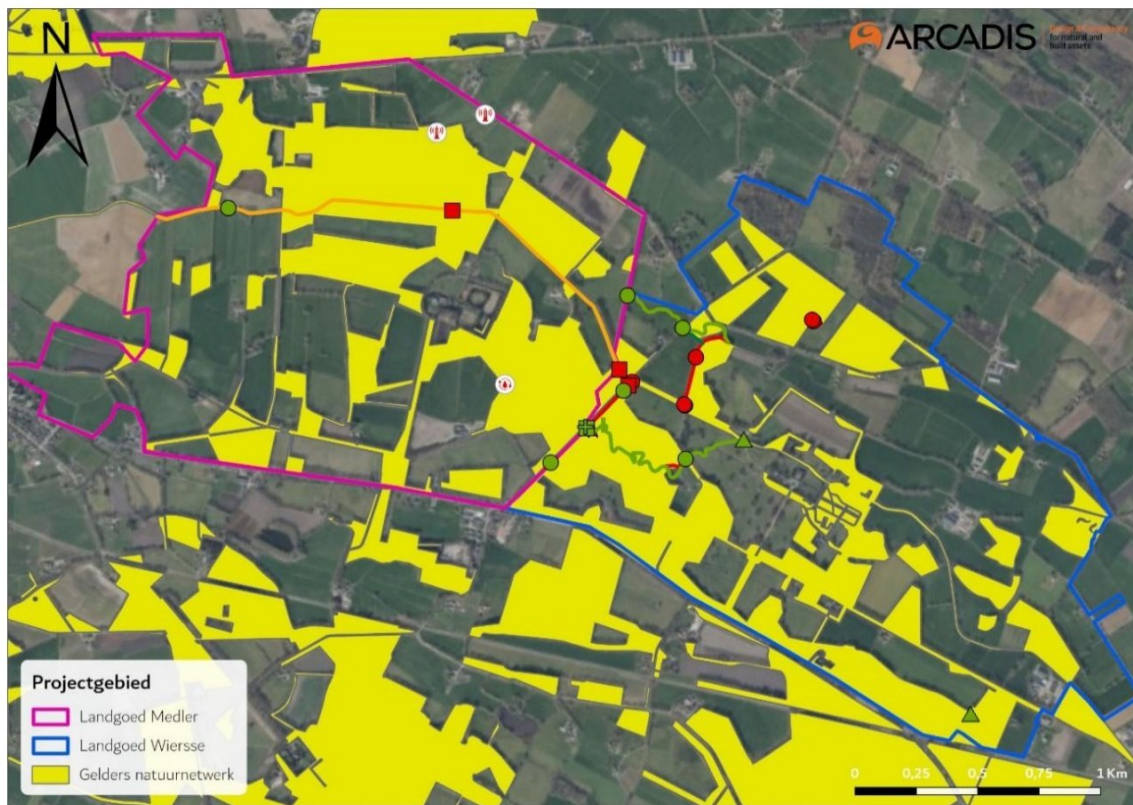
5 Natuurnetwerk Nederland

5.1 Methode

Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk en daarnaast de aard van de ingreep, is door bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van significant negatieve effecten als gevolg van het voornemen. Het natuurnetwerk is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en natuurgebieden hun waarde verliezen.

5.2 Ligging

Figuur 5-1 geeft de ligging weer van het projectgebied en de werkzaamheden ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk. De geplande werkzaamheden bevinden zich in het Gelders Natuurnetwerk.

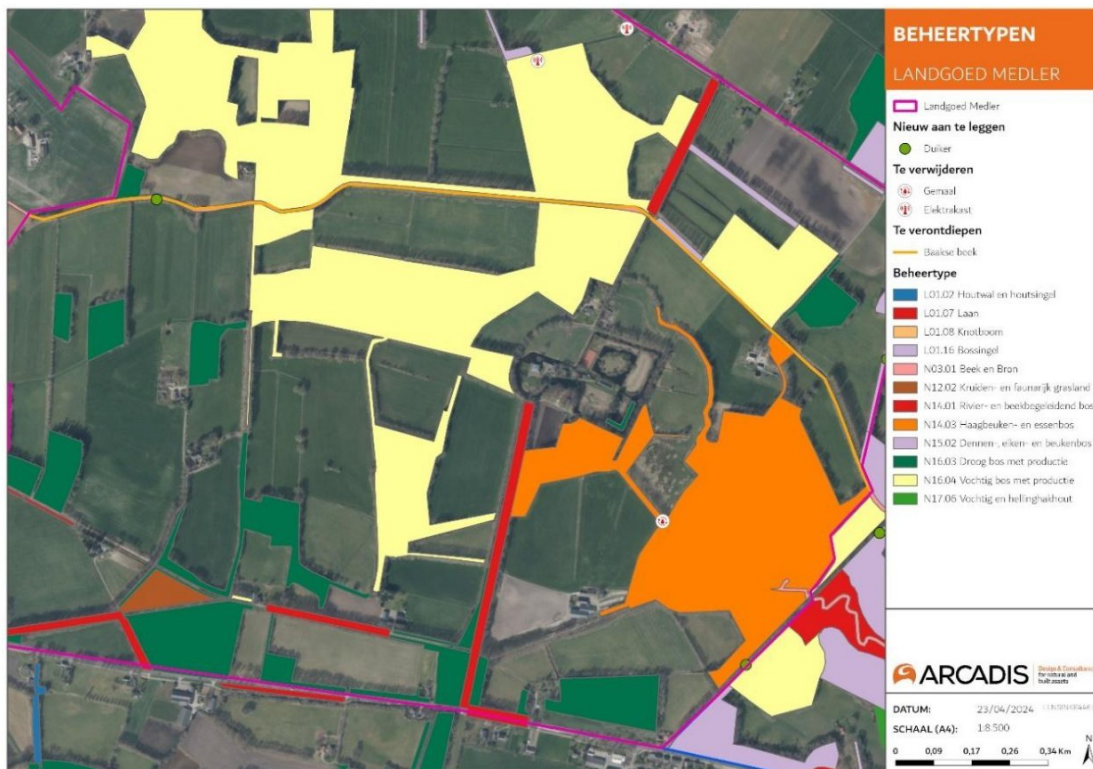

Figuur 5-1 Ligging van het projectgebied ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk.

5.3 Effecten

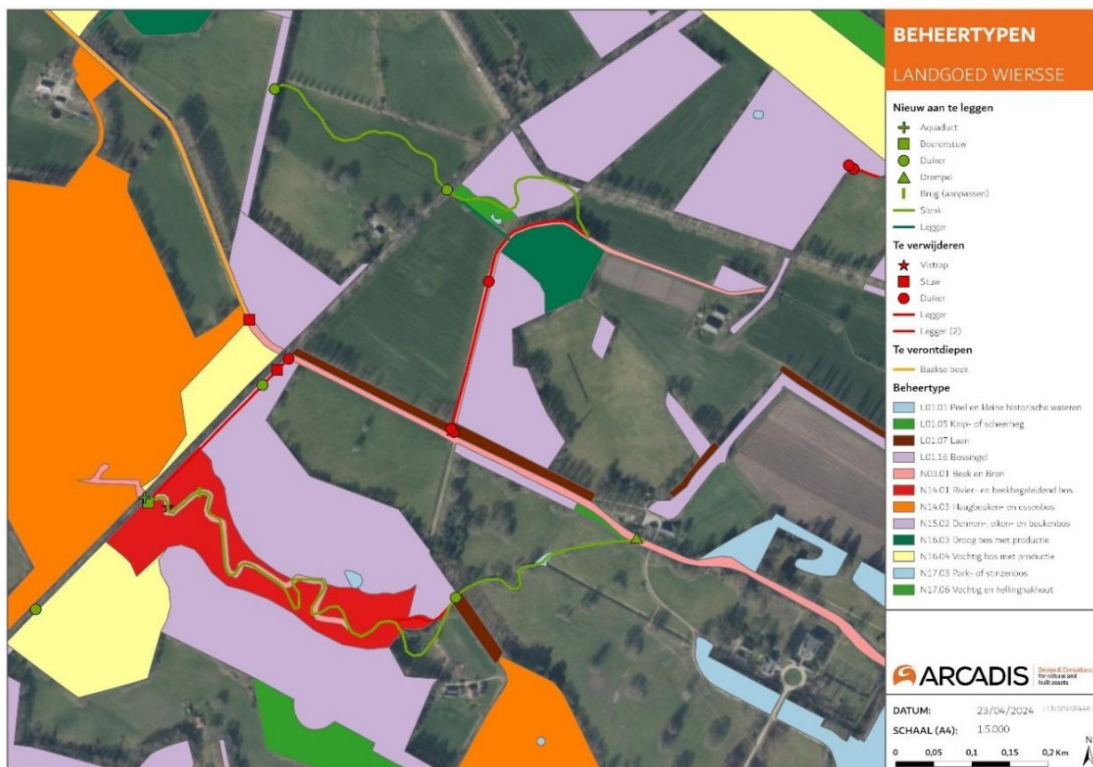
Voor gebieden die behoren tot GNN geldt dat de geplande activiteiten de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied niet mogen aantasten. Ook geldt dat zij niet mogen leiden tot significante vermindering van het oppervlakte van het gebied of van samenhang tussen gebieden. Binnen de provincie Gelderland wordt voor GNN geen externe werking gehanteerd. Dit houdt in, dat zolang er niet binnen de contouren van het GNN gewerkt wordt, er geen effectbepaling hoeft plaats te vinden.

Figuur 5-2 geeft de werkzaamheden weer ten opzichte van de verschillende beheertypen in het landgoed 't Medler. Het aanleggen van een duiker en verondiepen van de Baakse beek, vindt plaats in beheertype N03.01 Beek en Bron. Het verwijderen van een elektrakast vindt plaats in beheertype N16.04 Vochtig bos met productie en het verwijderen van het gemaal vindt plaats in beheertype N14.03 Haagbeuken- en essenbos.

Figuur 5-2 De voorgenomen werkzaamheden ten opzichte van de verschillende beheertypen in het Landgoed 't Medler.

Figuur 5-3 geeft de werkzaamheden weer ten opzichte van de verschillende beheertypen op landgoed de Wiersse. De nieuw te graven watergangen gaan door beheertypen N03.01 Beek en Bron, N14.01 Rivier- en beekbegeleidende bos, L01.05 Knip- of scheerheg en N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Het dempen van de legger, het verwijderen van duikers, vistrap en stuwen en het aanleggen van de drempel vinden plaats in beheertype N03.01 Beek en Bron.

Figuur 5-3 De voorgenomen werkzaamheden ten opzichte van de verschillende beheertypen in het Landgoed de Wiersse.

5.3.1 Oppervlakteverlies en versnippering

Door het graven van een watergang door N03.01 Beek en Bron, N14.01 Rivier- en beekbegeleidende bos, L01.05 Knip- of scheerheg en N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos is er geen sprake van afname van oppervlakte van GNN. Ook is er geen sprake van versnippering doordat de kwalificerende waarden voldoende in staat zijn om zich over de watergang te verplaatsen.

Het verwijderen van stuwen, duikers, de visstrap en het aanleggen van het aquaduct, roostergoot, duikers en drempel resulteert niet in een afname van oppervlakte GNN of versnippering. De ingrepen zijn relatief klein ten opzichte van het gebied en ook zorgen het verwijderen van stuwen en duikers juist voor ontsnippering van de watergangen voor o.a. vissoorten. Daarnaast blijft ook na de werkzaamheden het gebied natuur en GNN.

Het verondiepen van de Baakse beek resulteert ook niet in een afname van oppervlakte van GNN. Wel kan dit leiden tot versnippering aangezien de Baakse beek door het verondiepen over een forse lengte haar watervoerende karakter verliest. De Baakse beek zal alleen bij grote afvoerpieken nog watervoeren. Echter doordat de Baakse beek vervangen wordt door een nieuw, natuurlijker beekstelsel die meer meandert, natuurvriendelijke oevers heeft en meer natuurwaarden, is er geen sprake van versnippering. Dit stelsel gaat aansluiten op het huidige beekstelsel en zorgt ervoor dat het gebied juist ontsnipperd i.p.v. versnipperd. Dit heeft grote voordelen voor reptielen en amfibiesoorten.

5.3.2 Kenmerken en waarden

Landgoederen 't Medler en de Wiersse vallen onder landgoederenzone Ruurlo - Vorden. Voor deze zone zijn er ontwikkelingsdoelen opgesteld omtrent de natuur en landschap binnen het GNN maar ook voor natuur en landschap in de Groene Ontwikkelingszones. O.a. de volgende ontwikkelingsdoelen zijn opgesteld:

- Het ontwikkelen van heide en schraallanden
- Het ontwikkelen van migratiemogelijkheden voor reptielen, amfibieën en soorten van heide en schraallanden
- Het ontwikkelen van de ecologische verbindingszone Baakse beek – Lindense Laak

Het verondiepen van de Baakse beek zorgt ervoor dat de omgeving meer water vasthoudt en het gebied in z'n algemeen natter wordt. Dit gaat verdroging tegen en geeft kans voor de ontwikkeling van het beheertype nat schraalland in de omgeving van de Baakse beek. Daarnaast wordt het stelsel zo robuuster gemaakt voor weersextremen. Door het water langer vast te houden in het gebied, is het NNN gebied beter bestand tegen perioden van droogtes en doordat de Baakse beek bij piekmomenten mee kan afvoeren kunnen perioden met hevige regenvallen opvangen worden. Het aanleggen van een slenk in grasland zorgt voor een kans voor de ontwikkeling van migratiemogelijkheden voor reptielen en amfibieën. Dat de Baakse beek voor een groot deel haar watervoerende karakter verliest resulteert niet in een verandering van beheertype. Bij hoge pieken zal de beek nog steeds water afvoeren waardoor het beheertype N03.01 Beek en Bron behouden blijft. Daarnaast neemt de nieuwe slenk met een meer natuurlijker karakter de functie van beekstelsel over. Hierdoor dragen de ontwikkelingen bij aan de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

5.4 Conclusie

De werkzaamheden in landgoederen 't Medler en de Wiersse zorgen niet voor oppervlakteverlies van GNN. Doordat de Baakse beek vervangen wordt door een natuurlijker beekstelsel is er sprake van ontsnippering. Daarnaast zorgt het verondiepen ook voor een kans voor ontwikkeling van nat schraalland in de omgeving en samen met het aanleggen van een slenk ook voor migratiemogelijkheden van reptielen en amfibieën die gebaat zijn bij nat schraalland en natuurlijke beeksystemen (natuurvriendelijke oevers). Als gevolg van de werkzaamheden is er geen sprake van afbreuk van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. De ontwikkelingen dragen hier juist aan bij aan een positieve ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden en een impuls voor de "natte natuur" in landgoederen zone Ruurlo – Vorden. Er is geen verder onderzoek benodigd naar NNN.

6 Conclusie

6.1 Natura 2000

Effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen niet worden uitgesloten voor een aantal stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Deze gebieden bevinden zich binnen een afstand van 25 km van het projectgebied. Het is noodzakelijk om een meer uitgebreide aanvullende toetsing in de vorm van een AERISUS berekening te doen. Indien uit de AERISUS berekening blijkt dat er sprake is van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden dienen nadere vervolgstappen genomen te worden zoals een voortoets en Passende beoordeling.

6.2 Soortenbescherming

Als gevolg van de werkzaamheden treden mogelijk negatieve effecten op voor algemene broedvogels, grote gele kwikstaart, vleermuizen, kleine marterachtigen, steenmarter, grote bosmuis, hazelworm, ringslang, boomkikker, poelkikker, kamsalamander, grote modderkruiper, kleine ijsvogelvinder en teunisbloempijlstaart.

Mitigerende maatregelen moeten genomen worden voor algemene broedvogels, vleermuizen (vliegroutes), ringslang, kleine ijsvogelvinder en teunisbloempijlstaart. Voor deze soorten is er dan mogelijk geen sprake van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet en hoeft er geen nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Wanneer mitigerende maatregelen niet zodanig uitgevoerd kunnen als beschreven dan is er soortgericht onderzoek nodig naar de desbetreffende soorten.

Soortgericht onderzoek is benodigd voor de soorten kleine marterachtigen, steenmarter, grote bosmuis, hazelworm, boomkikker, poelkikker, kamsalamander en grote modderkruiper en eventueel soorten waarbij met mitigerende maatregelen niet voldoende uitgevoerd kunnen worden en er alsnog sprake is van overtredingen van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet.

In het projectgebied kunnen algemene grondgebonden zoogdieren en algemene amfibieën voorkomen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in de provincie Gelderland maar ook de zorgplicht.

6.3 Natuurnetwerk Nederland

De werkzaamheden in landgoederen 't Medler en de Wiersse zorgen niet voor oppervlakteverlies van GNN. Doordat de Baakse beek vervangen wordt door een natuurlijker beekstelsel is er sprake van ontsnippering. Daarnaast zorgt het verondiepen ook voor een kans voor ontwikkeling van nat schraalland in de omgeving en samen met het aanleggen van een slenk ook voor migratiemogelijkheden van reptielen en amfibieën die gebaat zijn bij nat schraalland en natuurlijke beeksystemen (natuurvriendelijke oevers). Als gevolg van de werkzaamheden is er geen sprake van afbreuk van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied. De ontwikkelingen dragen hier juist aan bij aan een positieve ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden en een impuls voor de "natte natuur" in landgoederen zone Ruurlo – Vorden. Er is geen verder onderzoek benodigd naar NNN.

Bijlage A Wettelijk kader Natura 2000-gebieden

De Omgevingswet maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De volgende soorten gebieden worden daarbij genoemd:

- Natura 2000-gebieden voor het uitvoeren van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.¹
- Buiten Natura 2000-gebieden kunnen met hetzelfde doel ook bijzondere nationale natuurgebieden worden aangewezen.²
- Nationale parken.³

In aanvulling op bovenstaande gebieden kunnen de volgende gebieden in de omgevingsverordening worden aangewezen:

- Natuurnetwerk Nederland.⁴
- Bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen buiten alle voorgenoemde beschermde gebieden.⁵

In dit kader is alleen de bescherming van de Natura 2000-gebieden relevant.

Regels ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst Natura 2000-gebieden aan. In ieder besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied beschreven. Daarbij gaat het in ieder geval om instandhoudingsdoelen ten aanzien van de leefgebieden van vogels, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of ten aanzien van habitats en habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrichtlijn.⁶

Gedeputeerde staten - en in bepaalde gevallen het Ministerie van LNV - zijn verplicht zorg te dragen voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen ten aanzien van de in de provincie gelegen Natura 2000-gebieden en moeten ook - indien daar aanleiding voor bestaat - passende maatregelen nemen om verslechtering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden te voorkomen.⁷ Daarnaast is gedeputeerde staten verantwoordelijk voor het vaststellen van een programma waarin beheer is geregeld (voorheen beheerplan) voor elk Natura 2000-gebied.⁸

Beoordeling van projecten

Het is zonder omgevingsvergunning verboden om een zogenaamde "Natura 2000-activiteit" te verrichten.⁹ De definitie van een Natura 2000-activiteit is "*activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied*". Uitzonderingen kunnen gemaakt worden voor gevallen die zijn opgenomen in omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening¹⁰, ministeriële regeling¹¹ of programma¹². Ook als een activiteit in een programma is opgenomen waarin het beheer van het Natura 2000-gebied is geregeld (voorheen beheerplan), dan is deze vrijgesteld van vergunningplicht.¹³ Hierbij moet wel op

¹ art. 2.44, lid 1, Omgevingswet

² art. 2.44, lid 2, Omgevingswet

³ art. 2.44, lid 3, Omgevingswet

⁴ art. 2.44, lid 4, Omgevingswet

⁵ art. 2.44, lid 5, Omgevingswet

⁶ art. 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen), lid 1 en 2, Omgevingswet en art. 3.58 (eisen aanwijzingsbesluit), lid 1 en 2, Besluit kwaliteit leefomgeving

⁷ art. 3.59 (instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen), Besluit kwaliteit leefomgeving

⁸ art. 3.8 (verplichte programma's provincie), lid 3, Omgevingswet

⁹ art. 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet), lid 1, Omgevingswet

¹⁰ art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet en art. 11.19 (aanwijzing vergunningvrije gevallen en gevallen beperking reikwijdte vergunningplicht in omgevingsverordening), Besluit activiteiten leefomgeving

¹¹ art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 3, Omgevingswet en art. 11.20 (aanwijzing vergunningvrije gevallen en gevallen beperking reikwijdte vergunningplicht in ministeriële regeling), Besluit activiteiten leefomgeving

¹² art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet

¹³ art. 11.18 (aanwijzing vergunningvrije gevallen in programma), Besluit activiteiten leefomgeving

voorhand vaststaan dat significante gevolgen zijn uitgesloten, een passende beoordeling of een ADC-toets is uitgevoerd.¹⁴

Voor alle projecten die “*niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied*”¹⁵ moet voor een omgevingsvergunning een passende beoordeling worden gemaakt.¹⁶ Hiervan kan worden afgeweken als het project een herhaling is of voorzetting van een ander plan of project of onderdeel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens of inzichten over significante gevolgen oplevert.¹⁷

De omgevingsvergunning kan alleen worden verleend als uit de passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast.¹⁸ Op het moment dat wel sprake is van aantasting van natuurlijke kenmerken of geen zekerheid hierover te verkrijgen is, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Dit is de ADC-toets¹⁹:

- Er zijn geen Alternatieve oplossingen;
- Het project is nodig vanwege Dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard;
- De nodige compensatie wordt genomen gericht op het waarborgen van de samenhang van Natura 2000.

Op het moment dat prioritaire habitattypen of soorten worden aangetast, dan zijn aanvullende voorwaarden van toepassing²⁰:

- Dwingende reden van groot openbaar belang hebben uitsluitend betrekking op gezondheid, openbare veiligheid of voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; of
- Aan de Europese commissie wordt een advies gevraagd.²¹

Op het moment dat compensatie aan de orde is, wordt de beslistermijn opgeschort totdat de aanvraag is aangevuld met de invulling van de compensatie en/of de gestelde termijn voor aanvulling is verstreken.²² In de omgevingsvergunning wordt een voorschrift opgenomen met de verplichting voor het nemen van de compenserende maatregelen.²³ Gebieden die dienen als compensatie worden herbegrensd zodat deze binnen het Natura 2000-gebied komen te liggen.²⁴

Houdbaarheid van gegevens

In de Omgevingswet is opgenomen dat in het algemeen onderzoeksgegevens maximaal twee jaar houdbaar zijn, tenzij te onderbouwen is waarom gegevens ouder dan twee jaar nog actueel zijn. Natura 2000-activiteiten zijn echter uitgezonderd van de houdbaarheidsregel van maximaal twee jaar.²⁵

¹⁴art. 11.21 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁵Habitatrichtlijn, art. 6, lid 3.

¹⁶ art. 16.53c, lid 1, Omgevingswet

¹⁷art. 16.53c, lid 2, Omgevingswet

¹⁸art. 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit), lid 1, Besluit kwaliteit leefomgeving

¹⁹art. 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit), lid 2, Besluit kwaliteit leefomgeving

²⁰art. 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit), lid 3, Besluit kwaliteit leefomgeving

²¹Verwijzing naar art. 10.6d (opvatting Europese Commissie over dwingende redenen van groot openbaar belang bij Natura 2000-gebieden), Omgevingsbesluit

²²art. 16.77a (opschorting beslistermijn Natura 2000-activiteit bij compenserende maatregelen), Omgevingswet

²³art. 8.74g (voorschrift compensatie), Besluit kwaliteit leefomgeving

²⁴art. 3.61 (begrenzing gebied bij compenserende maatregelen), Besluit kwaliteit leefomgeving

²⁵ art. 16.5 (houdbaarheid onderzoeksgegevens), Omgevingswet

Bijlage B Wettelijk kader beschermde soorten

Algemene bescherming

In het Besluit activiteiten leefomgeving is een zorgplicht ten aanzien van soorten opgenomen. In het algemeen moet voorkomen worden dat bij het doden of vangen van een dier, dat dier onnodig leidt.²⁶ Verder is aangegeven dat bij flora- en fauna-activiteiten of andere activiteiten waarbij redelijkerwijs vermoed kan worden dat dit leidt tot nadelige effecten ten aanzien van natuurbescherming, de volgende zaken verplicht zijn:²⁷

- neem alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om gevolgen te voorkomen;
- voor zover gevolgen niet kunnen worden voorkomen: beperk die gevolgen zoveel mogelijk
- of maak deze ongedaan; en
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: laat de activiteit achterwege zover dat redelijkerwijs kan worden gevraagd.

Voor flora- en fauna-activiteiten geldt specifiek het volgende²⁸:

- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie of in de directe nabijheid beschermde soorten of voor beschermde soorten leefgebieden of groeiplaatsen aanwezig zijn.
- b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

Categorieën

De wet onderscheidt drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten vogelrichtlijn, ook wel Vogelrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.2 Besluit activiteiten leefomgeving)
- Soorten habitatrichtlijn, ook wel Habitatrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.3 Besluit activiteiten leefomgeving)
- Andere soorten (§ 11.2.4 Besluit activiteiten leefomgeving)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd.²⁹

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen³⁰:

- alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
 - bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
 - bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- en planten van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;

²⁶art. 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren), Besluit activiteiten leefomgeving

²⁷art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

²⁸art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 2, Besluit activiteiten leefomgeving

²⁹art. 11.37 t/m 11.40, Besluit activiteiten leefomgeving

³⁰ art. 11.46 t/m 11.48, Besluit activiteiten leefomgeving

- bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat in het Besluit activiteiten leefomgeving § 11.2.3 “soorten habitatrichtlijn” in de titel heeft, wordt deze term echter wel gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen in bijlage IX onder A bij het Besluit activiteiten leefomgeving.³¹

Regels

In de Omgevingswet staat dat het zonder omgevingsvergunning verboden is om een flora- en fauna-activiteit te verrichten.³² De definitie van een flora- en fauna-activiteit is “*activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten*”. In het Besluit activiteiten leefomgeving is dit nader gespecificeerd. Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor:³³

- g. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen
- h. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten;
- i. het rapen en onder zich hebben van eieren; of
- j. het opzettelijk storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.³⁴

Het verbod geldt voor Habitatrichtlijnsoorten voor:³⁵

- k. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;
- l. het opzettelijk verstoren;
- m. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren;
- n. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen; en
- o. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van beschermde planten.

Het verbod geldt voor Andere soorten voor:³⁶

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende individuen;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van Andere soorten (planten).

Hierboven is voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten aangegeven dat verstoring niet is toegestaan. Niet iedere verstoring in het kader van de wet is relevant is. Het moet gaan om verstoring die voor soorten in potentie wezenlijke gevolgen heeft. Een tijdelijke verandering van gedrag valt hier niet zonder meer over. Zie voor meer informatie het volgende tekstkader.

Juridisch kader verstoring beschermde soorten

Niet iedere toename van verstoringsbronnen leidt tot een daadwerkelijk effect dat in het kader van de wet is voorzien als verstoring. Voor een individu dat sprake is van opzettelijke verstoring als niet in de directe omgeving (tijdelijk) uitwijkmogelijkheden voor handen zijn en de functionaliteit van het leefgebied door verstoring wordt aangetast. Dit si verschillende keren bevestigd door de Raad van State. Hieronder staan twee delen van uitspraken waarin dit bevestigd is:

ECLI:NL:RVS:2009:BI3701: “Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 21 november 2007 in zaak nr. 200607283/1) geldt als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een

³¹art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

³²art. 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet), lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet

³³art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 1 Besluit activiteiten leefomgeving.

³⁴De uitzondering is opgenomen in art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 3 Besluit activiteiten leefomgeving.

³⁵art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

³⁶art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, moet worden aangemerkt als een opzettelijke verontrusting in de zin van artikel 10 van de Ffw."

ECLI:NL:RVS:2020:1125: "Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 23 juni 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM8836), geldt bij de uitleg van artikel 10 van de Flora- en faunawet als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling. Het tijdelijk (doen) wegvluchten voor werkzaamheden naar een rustiger plek kan niet worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting in de zin van deze bepaling. De Afdeling volgt deze interpretatie eveneens ten aanzien van het in het vierde lid van artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb neergelegde verbod van opzettelijke storting."

Gedragscodes en vrijstellingen

Het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder omgevingsvergunning geldt niet voor activiteiten die vallen onder een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden³⁷:

- aantoonbaar worden uitgevoerd in overeenstemming met de gedragscode; en
- plaatsvinden in het kader van:
 - het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw,
 - een bestendig gebruik; of
 - ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

In het algemeen geldt het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder omgevingsvergunning niet voor gevallen, te gebruiken middelen en/of soorten die zijn opgenomen in het omgevingsplan, de waterschapsverordening³⁸, de omgevingsverordening³⁹ of een ministeriële regeling⁴⁰ of een programma⁴¹. Hierbij moet wel worden voldaan aan de voorwaarden zoals die ook gelden voor de aanvraag van een omgevingsvergunning (zie tekst onder kopje "Omgevingsvergunning").⁴² Als activiteiten in een goedgekeurd programma zijn opgenomen, moet het programma wel aan een van de volgende voorwaarden voldoen⁴³:

- Het programma moet gericht zijn op inrichting, gebruik en beheer van een Natura 2000-gebied en gericht zijn op het halen van de instandhoudingsdoelstellingen (voorheen beheerplan).
- Het programma moet gericht zijn op een evenwichtige duurzame ontwikkeling waarbij de belasting van kwalificerende natuurwaarden in Natura 2000-gebieden afneemt of beheer, bescherming, herstel van natuurlijke habitats of de staat van instandhouding van in het wild voorkomende dieren of planten verbetert.

Verder geldt voor beschermde soorten het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren niet in de volgende gevallen:

- Als de activiteit is toegestaan in het kader van een andere wet én als wordt voldaan aan artikel 9, lid 1 en 2 en artikel 13 van de Vogelrichtlijn voor Vogelrichtlijnsoorten⁴⁴, artikel 16, lid 1 van de Habitatrichtlijn voor

³⁷art. 11.45 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.53 (vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.59 (vergunningvrije gevallen andere soorten op basis van aangewezen gedragscode), Besluit activiteiten leefomgeving

³⁸art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet

³⁹art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet en art. 11.42 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.50 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.56 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in omgevingsverordening), Besluit activiteiten leefomgeving

⁴⁰art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 3, Omgevingswet en art. 11.43 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.51 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.57 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in ministeriële regeling), Besluit activiteiten leefomgeving

⁴¹art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet

⁴²art. 8.74j t/m 8.74l, Besluit kwaliteit leefomgeving als verwezen in art. 11.44 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn), lid 1, art. 11.52 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn), lid 1, art. 11.58 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten andere soorten), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving,

⁴³art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet art. 11.41 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in programma), lid 2 en art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

⁴⁴art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

Habitatrichtlijnsoorten⁴⁵ en de eisen die ook aan de omgevingsvergunning worden gesteld voor Andere soorten.⁴⁶ Zie het volgende tekstkader voor de relevante inhoud van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

- Als de activiteiten vallen onder instandhoudingsmaatregelen⁴⁷ en passende maatregelen⁴⁸ in het kader van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.⁴⁹
- Voor andere soorten geldt dat het verbod niet van toepassing is op het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis en het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.⁵⁰

Relevante inhoud Vogel- en Habitatrichtlijn

In artikel 9 lid 1 staat dat er geen andere bevredigende oplossing mag bestaan en dat het voornemen nodig is:

- in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (onderdeel a),
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer (onderdeel a),
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren (onderdeel a),
- ter bescherming van flora en fauna (onderdeel a);
- voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt (onderdeel b);
- teneinde het vangen, het houden of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan (onderdeel c).

In artikel 9, lid 2 geeft de voorwaarden waaronder mag worden afgeweken. De volgende zaken moeten worden vermeld:

- voor welke soorten mag worden afgeweken (onderdeel a);
- welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan (onderdeel b);
- onder welke voorwaarden met betrekking tot het risico en onder welke omstandigheden van tijd en van plaats deze afwijkende maatregelen mogen worden genomen (onderdeel c);
- welke autoriteit bevoegd is te verklaren dat aan die voorwaarden is voldaan, en te beslissen welke middelen, installaties of methoden mogen worden aangewend, binnen welke grenzen en door welke personen (onderdeel d);
- welke controles zullen worden uitgevoerd (onderdeel e).

In artikel 13 is opgenomen dat de activiteiten niet mogen leiden tot een verslechtering van de huidige staat van instandhouding.

In artikel 16, lid van de Habitatrichtlijn staat dat wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de activiteit geen afbreuk doet aan een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, mag onder de volgende voorwaarde worden afgeweken:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats (onderdeel a);
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom (onderdeel b);
- in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (onderdeel c);
- ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van deze soorten, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten (onderdeel d);
- ten einde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, door de bevoegde nationale instanties vastgesteld aantal van bepaalde specimens van de in bijlage IV genoemde soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben (onderdeel e).

⁴⁵art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen) lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving

⁴⁶art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, Besluit activiteiten leefomgeving

⁴⁷"instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de art.en 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of art. 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn."

⁴⁸"een passende maatregel als bedoeld in art. 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn".

⁴⁹art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b en art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel c, Besluit activiteiten leefomgeving.

⁵⁰art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

Voor dit project is het Provincie Gelderland bevoegd gezag. Provincie Gelderland heeft in haar Verordening voor de Omgevingswet een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten

Amfibiën

- Bastaardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Grondgebonden zoogdieren

- Aardmuis
- Bosmuis
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos

Omgevingsvergunning

Voor een project geldt dat in de aanvraag van een omgevingsvergunning moet worden voldaan aan een aantal eisen. Dit verschilt per beschermingscategorie.

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen⁵¹:

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- de activiteit is nodig is:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora en fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de relevante soort(en).

Voor Habitatrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen⁵²:

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- de activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

⁵¹art. 8.74j (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten vogelrichtlijn), Besluit kwaliteit leefomgeving

⁵²art. 8.74k (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten habitatrichtlijn) Besluit kwaliteit leefomgeving

- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en
- de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor Andere soorten moet een project een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen⁵³:

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- de activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
 - voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - in het kader van een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - in het kader van het bestendig beheer of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - in het kader van het bestendig beheer of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
 - in het algemeen belang; en
- de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
- Geen andere bevredigende oplossing betekent -ook in combinatie met hetgeen onder het kopje "Algemene bescherming" is beschreven dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, een omgevingsvergunning niet te verlenen is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Houdbaarheid van gegevens

⁵³art. 8.74l (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: andere soorten), Besluit kwaliteit leefomgeving

In de Omgevingswet is opgenomen dat in het algemeen onderzoeksgegevens maximaal twee jaar houdbaar zijn, tenzij te onderbouwen is waarom gegevens ouder dan twee jaar nog actueel zijn. Flora- en fauna-activiteiten zijn echter uitgezonderd van de houdbaarheidsregel van maximaal twee jaar.⁵⁴

⁵⁴ art. 16.5 (houdbaarheid onderzoeksgegevens), Omgevingswet

Bijlage C Wettelijk kader Natuurnetwerk Nederland

Inhoud van de wet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De wet is in plaats van de Wet natuurbescherming gekomen. De Omgevingswet wordt door het Rijk verbeeld als een gebouw in aanbouw en bestaat uit een hoofdspoor, een invoeringsspoor en een aanvullingsspoor. Het hoofdspoor bestaat uit:

- De Omgevingswet.
- De vier Algemene Maatregelen van Bestuur.
 - het Omgevingsbesluit;
 - Besluit kwaliteit leefomgeving
 - Besluit activiteiten leefomgeving;
 - Besluit bouwwerken leefomgeving
- De Omgevingsregeling.

Het invoeringsspoor bestaat uit de bestaande wetten en regels die onderdeel worden van “het nieuwe gebouw” en bestaat uit :

- De Invoeringsregeling.
- Het Invoeringsbesluit.
- De Invoeringswet.

Tot slot bestaat aanvullingsspoor uit de beleidsontwikkelingen op het gebied van natuur, bodem, geluid en grondeigendom die uiteindelijk opgaan in het hoofdspoor. De onderdelen zijn:

- Aanvullingsregelingen.
- Aanvullingsbesluiten.
- Aanvullingswetten.

De fundering van de nieuwe Omgevingswet is het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dat is één digitaal loket waarin alle wet- en regelgeving over de leefomgeving samenkomt.

In het kader van regelgeving rond Natuurnetwerk Nederland zijn met name de provinciale omgevingsverordeningen van belang, maar de wettelijke basis wordt gevormd door de Omgevingswet en het Besluit Kwaliteit Leefomgeving. In de navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de relevante delen van de wet, besluiten en regelingen gegeven.

Bescherming

Gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) worden aangewezen in de omgevingsverordening. In de omgevingsverordening worden ook regels gesteld in het belang van bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden voor omgevingsplannen en projectbesluiten van gedeputeerde staten of waterschappen. Concreet verzekeren deze regels dat de kwaliteit en oppervlakte van het NNN wordt behouden en dat negatieve gevolgen van projecten tijdig worden gecompenseerd. Compensatie zorgt voor behoud van kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN worden vastgelegd in de omgevingsverordening. Wezenlijke kenmerken en waarden kunnen niet alleen de huidige waarden omvatten, maar ook de potentiële natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities. Bij het vastleggen van wezenlijke waarden moet rekening worden gehouden met de volgende doelstellingen:

1. Het behoud of herstel van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen, van hun biotopen en habitats, en van in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, in overeenstemming met de internationaalrechtelijke verplichtingen.
2. Voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden nodig voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden.
3. De preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

Uitzonderingen bescherming

Ten aanzien van de bescherming zijn er een aantal uitzonderingen:

- Bescherming van het NNN is niet van toepassing op de gebieden die zijn genoemd in het volgende tekstkader.
- De volgende gebieden maken geen deel uit van het NNN: de militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide.
- De regels voor compensatie wijken voor militaire terreinen en terreinen met een militair project af. Voor deze gebieden worden in de omgevingsverordening regels gesteld voor een tijdige compensatie van nadelige effecten op het NNN door terreinverharding en bouwactiviteiten.

Gebieden die niet onder het beschermingsregime van het NNN vallen

Zee, grote estuaria en daarmee verbonden wateren:

- De territoriale wateren en de exclusieve economische zone van de Noordzee.
- Waddenzee.
- Eems, Dollard.
- Westerschelde, Kanaal van Gent naar Terneuzen.
- Oosterschelde, Kanaal door Zuid-Beveland.
- Grevelingenmeer.
- Volkerak-Zoommeer, Bathse Spuikanaal, Schelde-Rijnverbinding.
- Hollandsch Diep, Haringvliet, Wantij, Vlij, Rietbaan, Strooppot.
- Het IJsselmeer en daarmee verbonden wateren: IJsselmeer (met inbegrip van Ketelmeer en Zwarte Meer), Buiten-IJ, Markermeer (met inbegrip van Gouwe en IJmeer), Randmeren (met inbegrip van Gooimeer, Eemmeer, Wolderwijd, Nijkerkernauw, Nuldernauw, Veluwemeer, Drontermeer en Vossemeer).

De Rijn en daarmee verbonden wateren (uiterwaarden zijn uitgezonderd en vallen dus wel onder de bescherming):

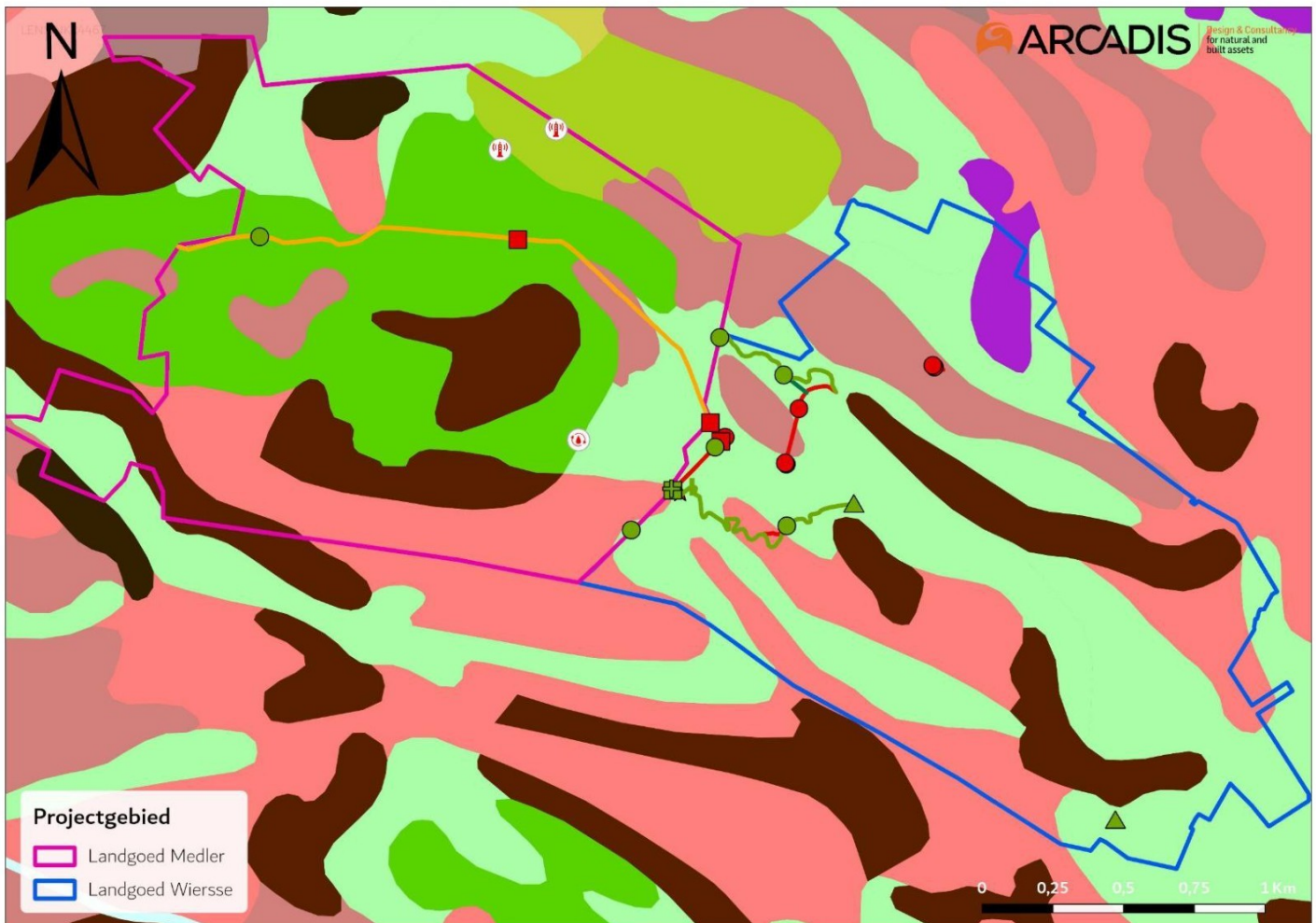
- Pannerdensch Kanaal, Nederrijn, Lek, Nieuwe Maas, Nieuwe Waterweg, Maasmond, Calandkanaal, Breediep, Hollandsche IJssel van Krimpen aan de IJssel tot de Waaiersluis bij Gouda.
- Beneden Merwede, Noord, Dordtsche Kil, Oude Maas, Spui.
- Lekkanaal, Amsterdam-Rijnkanaal, Afgesloten IJ, Noordzeekanaal, Buitenhaven van IJmuiden.
- Boven-Rijn, Bijlandsch Kanaal, Waal, Boven Merwede, Nieuwe Merwede.
- De IJssel en daarmee verbonden wateren (uiterwaarden zijn uitgezonderd en vallen dus wel onder de bescherming).
- IJssel.
- Twentekanal.
- Zwarte Water, Zwolle-IJsselkanaal.

De Maas en daarmee verbonden wateren (uiterwaarden zijn uitgezonderd en vallen dus wel onder de bescherming):

- Maas, Verbindingskanaal Bossche Veld, Afleidingskanaal Maastricht, Zuid-Willemsvaart (Limburgse tak), Bergsche Maas, Heusdensch Kanaal, Afgedamde Maas, Amer, Brabantse, Dordtsche en Sliedrechtse Biesbosch.
- Julianakanaal, Lateraal kanaal, Maas-Waalkanaal, Kanaal van St. Andries.
- Wilhelminakanaal, met inbegrip van de Amertak, Zuid-Willemsvaart (Brabantse tak), Máximakanaal, Kanaal Wessem-Nederweert.
- Het Lauwersmeer.
- Het Veerse meer.
- Het Vuile Gat in het Haringvliet.
- De zeegeul naar het Haringvliet, genaamd het Slijkgat.

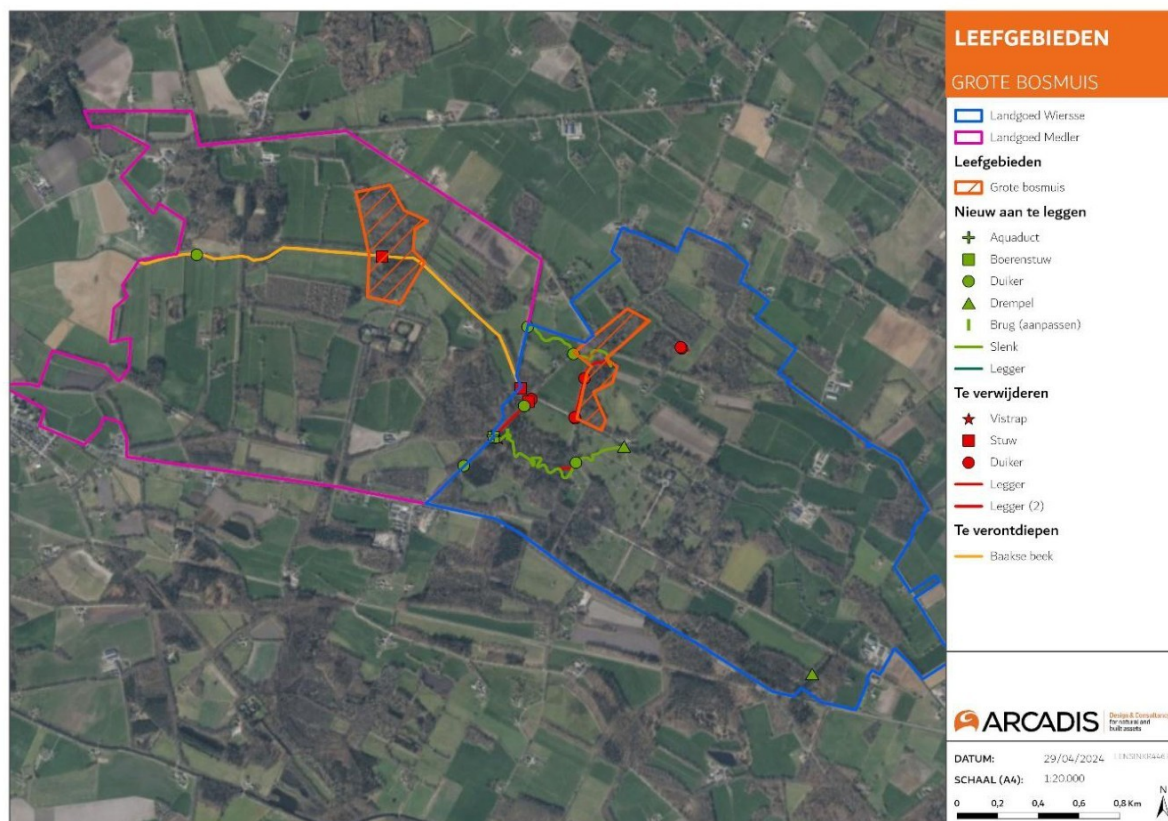
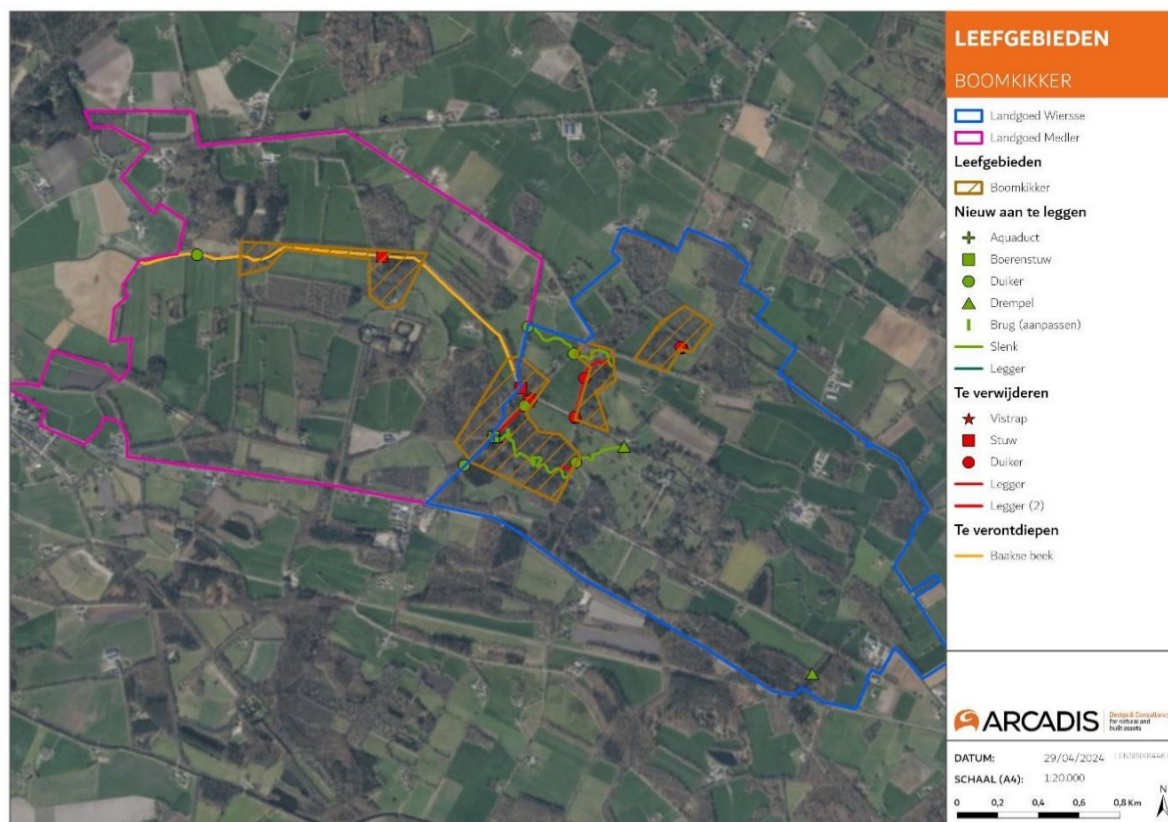
Bijlage D – Bodemsamenstelling van het projectgebied

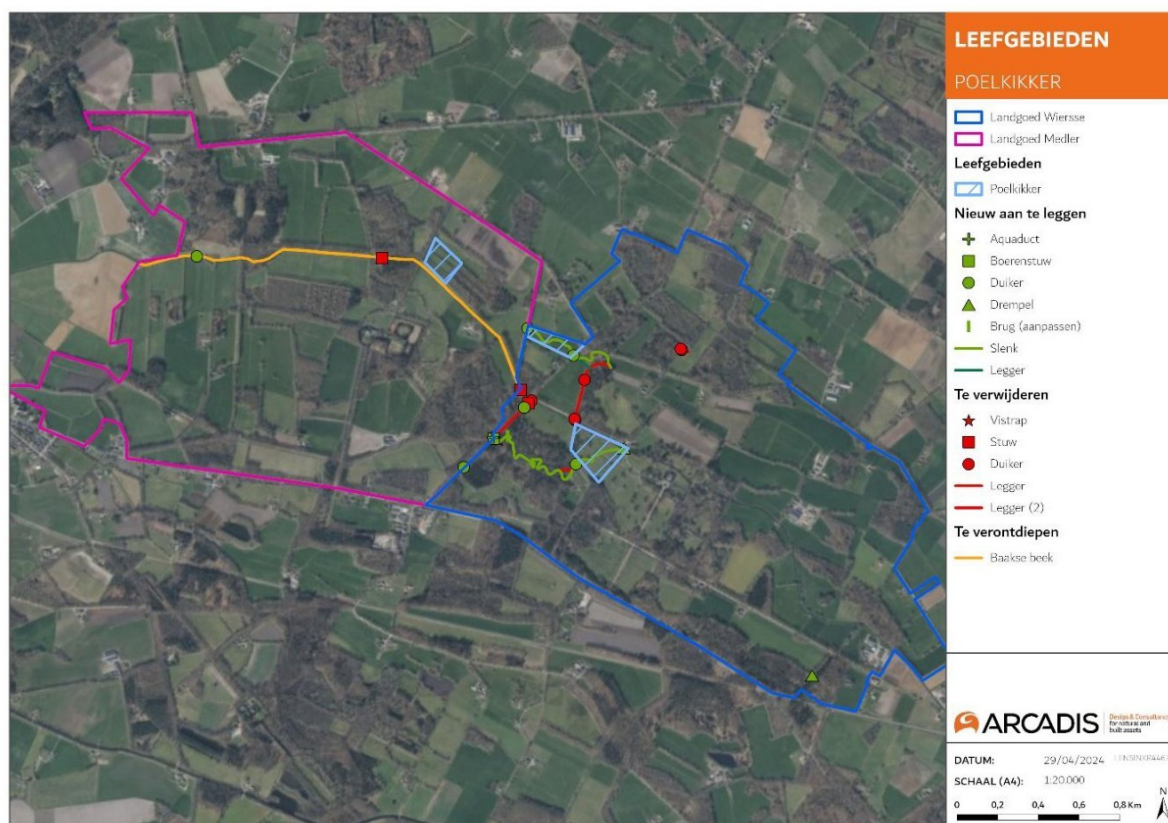
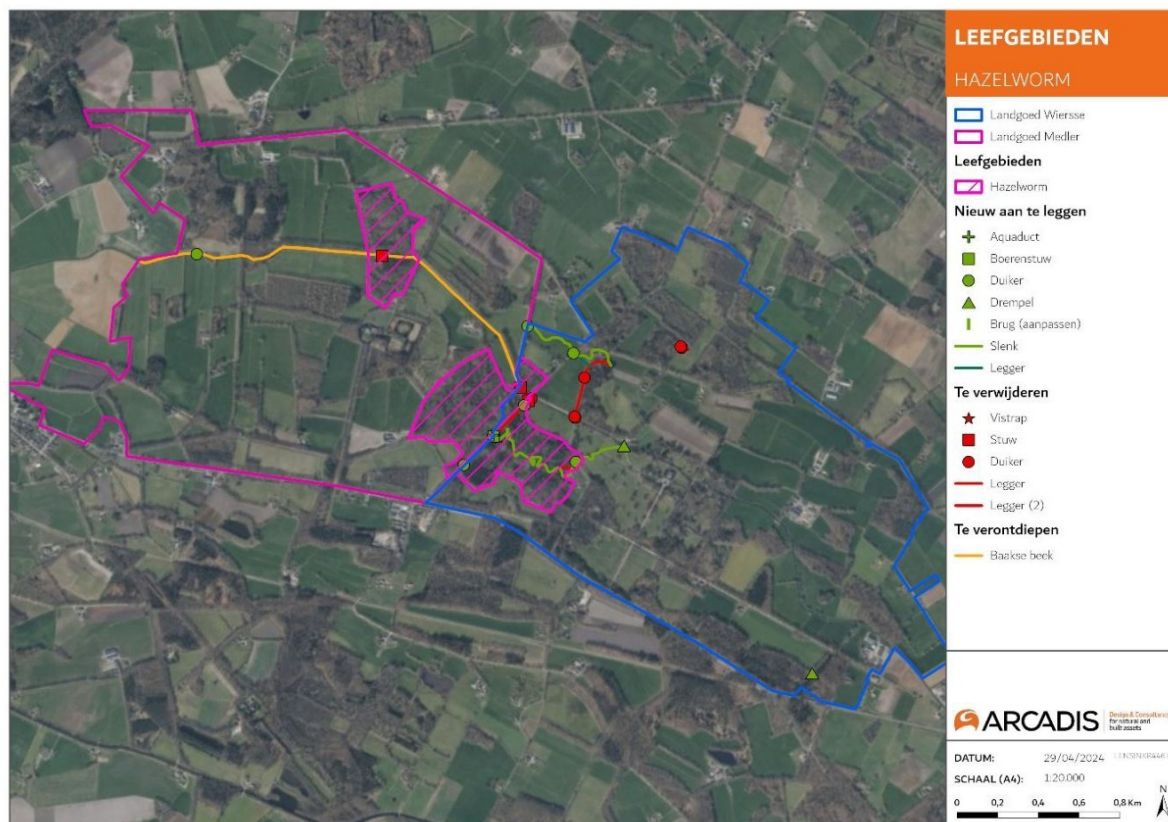
Figuur 6-1 weergeeft de bodemkaart in de landgoederen.

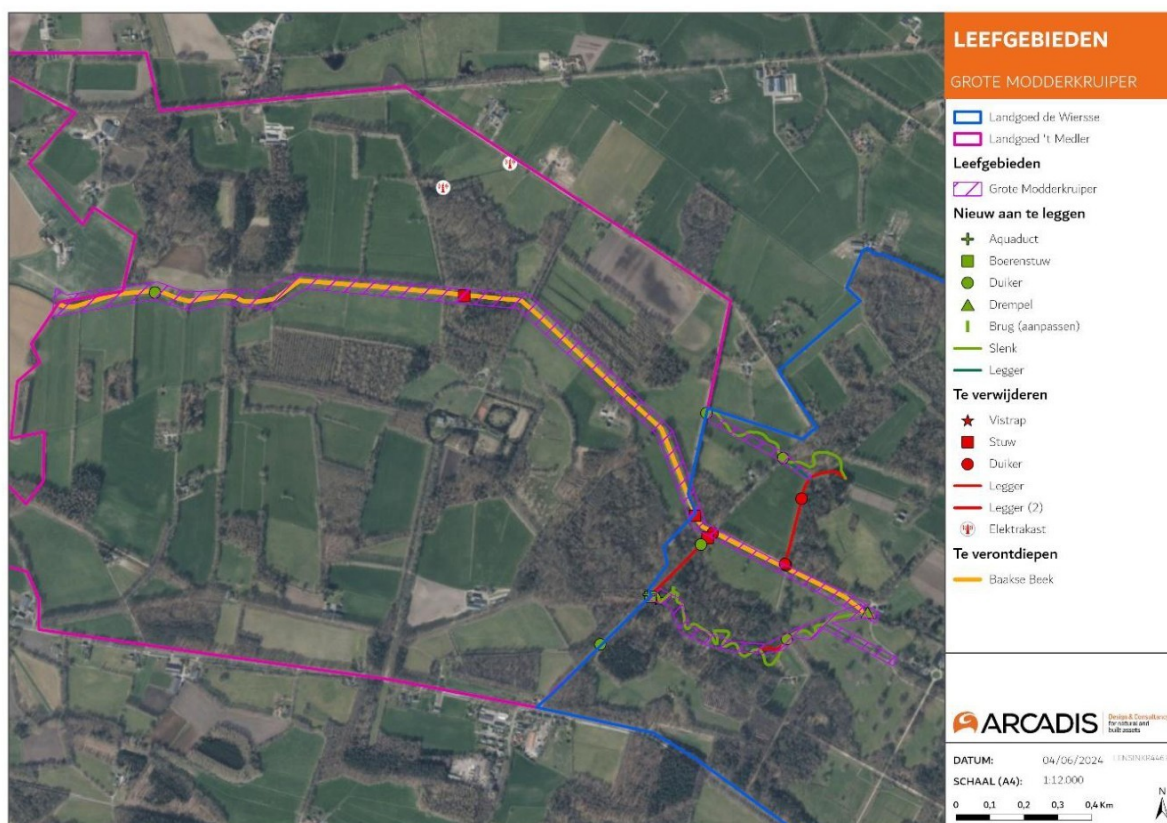
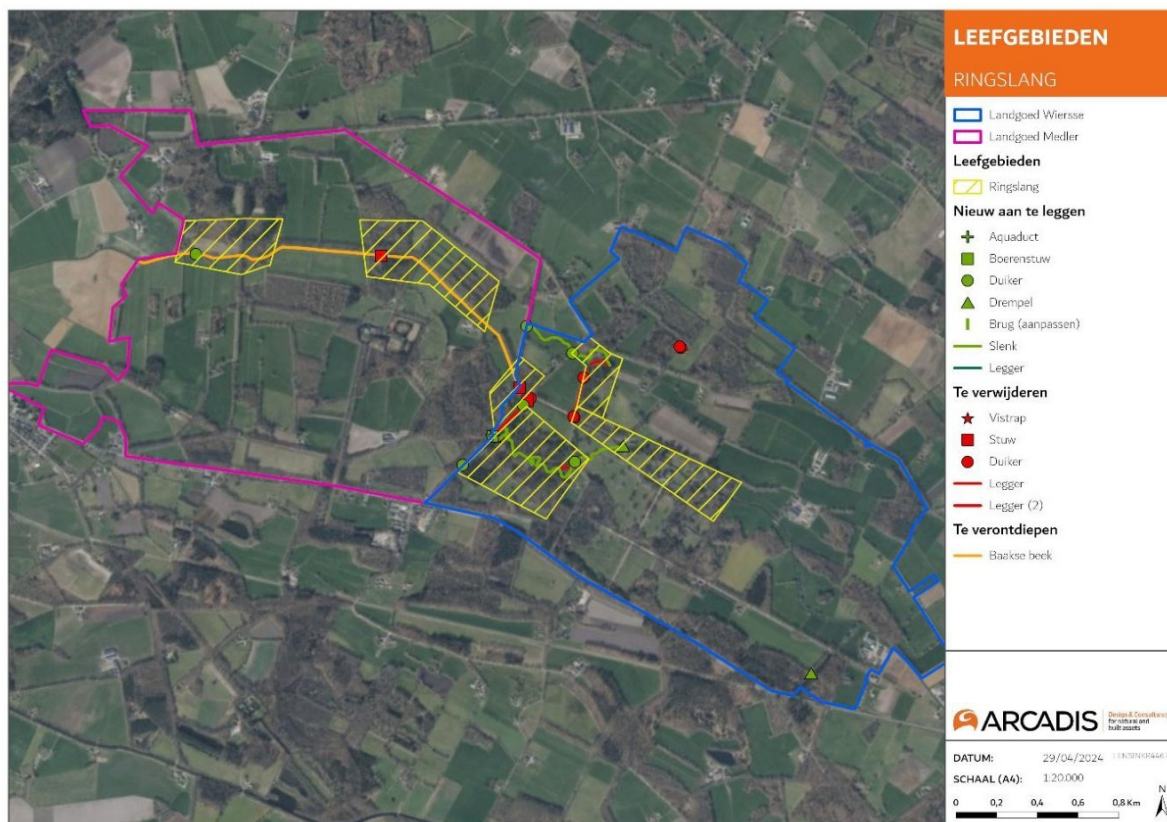

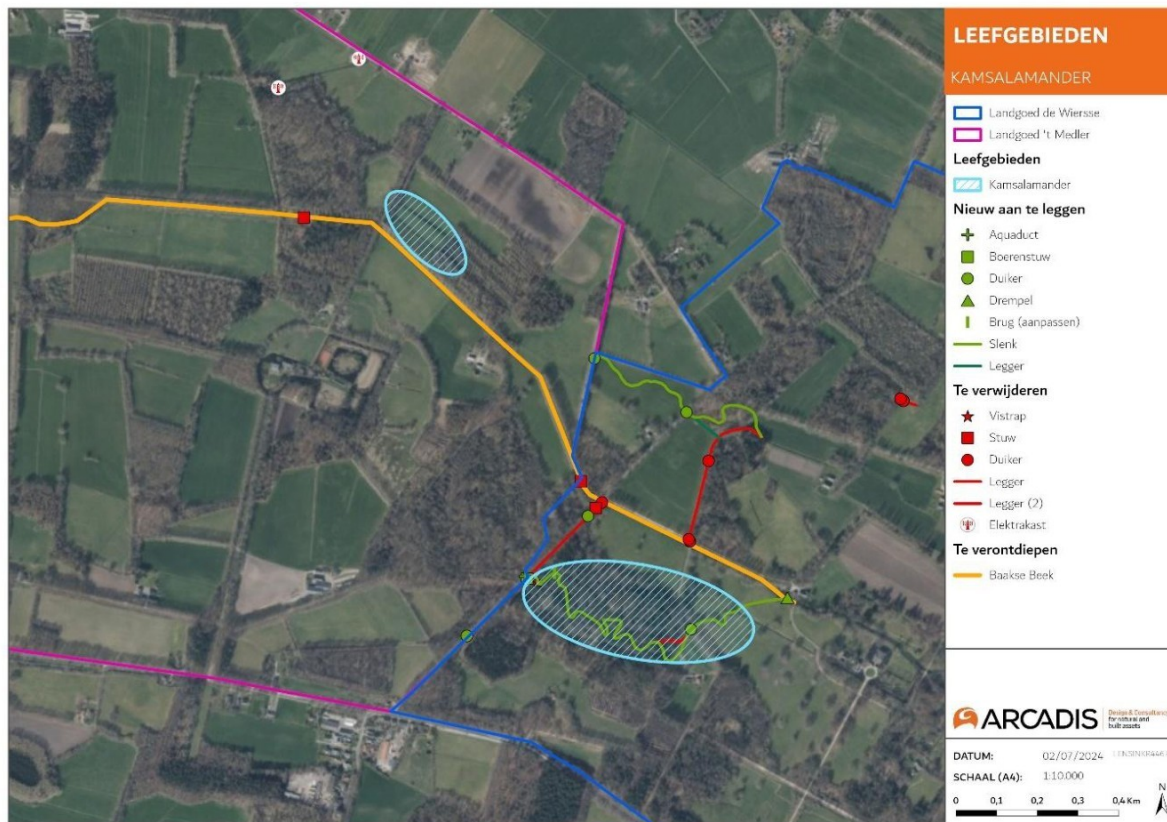
Figuur 6-1 Bodemkaart van het projectgebied.

Bijlage E– Leefgebieden

Bijlage F – Impressie van het projectgebied

Colofon

QUICKSCAN OMGEVINGSWET GEBIEDS- EN SOORTBESCHERMING
LANDGOEDEREN 'T MEDLER EN DE WIERSSE

KLANT

Waterschap Rijn en IJssel

AUTEUR

DATUM

3 juli 2024

STATUS

Concept

GECONTROLEERD DOOR

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende datagedreven duurzame ontwerp-, advies- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij zijn met 36.000 architecten, data-analisten, ingenieurs, projectplanners, water- en duurzaamheidexperts. Onze gedeelde passie is: Improving quality of life. Toewijding aan de strategie 'accelerating a planet positive future' onderschrijft onze wereldwijde samenwerking met klanten en hoe we hen helpen met duurzame projectkeuzes. We combineren digitale met mensgerichte innovaties en omarmen toekomstgerichte vaardigheden op het gebied van milieu, energie, water, gebouwen, transport en infrastructuur. We werken vanuit meer dan dertig landen en rapporteerden in 2023 een bruto omzet van 5 miljard euro. www.arcadis.com

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 220
3800 AE Amersfoort
Nederland

T +31 (0)88 4261 261

Arcadis. Improving quality of life

Volg ons op

[Arcadis](#)

[arcadis_nl](#)

[ArcadisNetherlands](#)